

การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

พฤษภาคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ENHANCING THE CRITICAL READING ABILITY AMONG MATTAYOMSUKSA 3 STUDENTS'
USING FOLK LITERATURE-BASED APPROACH LEARNING ACTIVITIES AND SQP2RS
STRATEGIES

NATCHANAN KAEWDOUNGJAI

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Curriculum and Instruction

May 2024

Copyright 2024 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

ของ นภัทรชนัน แก้วดวงใจ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกดาพร ปัญญาพุกภัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร. วิภาวี ศิริลักษณ์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	นัทธชนัน แก้วดวงใจ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. วิภาวี ศิริลักษณ์
คำสำคัญ:	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน, กลวิธี SQP2RS

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS จำนวน 4 แผน รวมเวลาเรียน 9 ชั่วโมง และ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัยประเภทเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent sample t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1.1) กระตุ้นให้นึกคิด 1.2) สืบรวจ 1.3) ตอบสนอง และ 1.4) สรุปและประเมินผล โดยแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว พบว่า ทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.36, SD = 0.84$) 2) ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น พบว่า 2.1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS (E_1/E_2) เท่ากับ 83.28/80.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และ 2.2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title: ENHANCING THE CRITICAL READING ABILITY AMONG MATTAYOMSUKSA 3 STUDENTS' USING FOLK LITERATURE-BASED APPROACH LEARNING ACTIVITIES AND SQP2RS STRATEGIES

Author: Natchanan Kaewdounjai, Independent Study: M.Ed. (Curriculum and Instruction), University of Phayao, 2023

Advisor: Dr. Wipawee Siriluk

Keywords: Critical reading, Folk literature-based, SQP2RS strategies

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop learning activities using folk literature-based approach learning activities and SQP2RS strategies to enhance the critical reading ability among Mattayomsuksa 3 and 2) study the results of learning activities using folk literature-based approach learning activities and SQP2RS strategies to enhance the critical reading ability among Mattayomsuksa 3. The sample for this research was 17 students in Mattayomsuksa 3 of BanWangfon (Sithiratbumrung) School in the 1st semester of the academic year 2023, by cluster random sampling. The research instruments were: 1) the learning management plans based on the folk literature-based approach and SQP2RS strategies, comprising four plans with a total study time of 9 hours; and 2) the critical reading test, a multiple-choice type for 20 questions. The statistics used for data analysis were mean, percentage, standard deviation, and dependent sample t-test. The results were found as follows: 1) The learning management plans using folk literature-based approach learning activities and SQP2RS strategies to enhance the critical reading ability among Mattayomsuksa 3 were the four main teaching steps of the learning activity model were: 1.1) stimulate critical thinking, 1.2) survey, 1.3) respond, and 1.4) summarize and evaluate. The learning management plan was checked by experts, and all were found to be appropriate plan at a high level ($M = 4.36$, $SD = 0.84$). 2) The effects of trying out the learning activity plans using a folk literature-based approach learning activities and SQP2RS strategies to enhance the critical reading ability among Mattayomsuksa 3 were found that 2.1) The efficiency of learning management plans (E_1/E_2) equals $83.28/80.29$, which is higher than the standard criteria, and 2.2) Students had a critical reading ability on the post-test that was higher than the pretest at the significant level of .05.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาและการช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ ดร.วิภาวี ศิริลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤษ์ ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์ อาจารย์ ดร.วศินี รุ่งเรือง อาจารย์ ดร.จุฑามาศ แสงงาม อาจารย์ ดร.ดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์ และคุณครูรัตนดิพร อุดคำมี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบและประเมิน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะให้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สมบูรณ์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คณะครูโรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง) ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจ กำลังกาย กำลังทรัพย์ แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ท่านทั้งสอง

นัทธ์ชนัน แก้วดวงใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน	12
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านตามกลวิธี SQP2RS.....	21
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	40

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	40
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ส่วนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	49
ส่วนที่ 2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	60
บทที่ 5 บทสรุป	64
สรุปผลการวิจัย	65
อภิปรายผลการวิจัย	66
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	82
ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	83
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	88
ประวัติผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การเปรียบเทียบและสังเคราะห์ขั้นตอนการอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน.....	19
ตาราง 2 ขั้นตอนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	22
ตาราง 3 การเปรียบเทียบและสังเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	30
ตาราง 4 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design).....	46
ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวม.....	51
ตาราง 6 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญตำนาน.....	52
ตาราง 7 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน.....	54
ตาราง 8 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 3 อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน.....	56
ตาราง 9 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน.....	58

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	61
ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็น ฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS.....	62
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถใน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	84
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัด ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	86

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	39
---------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนเป็นรากฐานสำคัญของชีวิตและเป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ ตลอดจนการเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ ดังที่ พรสวรรค์ คิริกัญจนภรณ์ และคณะ (2560) กล่าวว่า ความรู้เป็นเสมือนอาวุธสำคัญของมนุษย์ การจะได้อ่านซึ่งความรู้นั้นมีหลากหลายวิธีการหนึ่งในนั้น คือ การอ่าน เนื่องจากการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง การอ่านหนังสือถือเป็นหัวใจหลักของการยกระดับความรู้ในแต่ละบุคคล ทว่าการอ่านไม่ใช่แค่การกวาดสายตาผ่านตัวอักษรหรือการสะกดคำเท่านั้น แต่เป็นการทำความเข้าใจกับข้อความ เพื่อให้ได้แนวคิดหรือสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ กระบวนการสื่อสารจะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้อ่านได้อ่านซึ่งทัศนะหรือแนวคิดของผู้เขียน ดังนั้น การอ่านที่มีประสิทธิภาพผู้อ่านต้องทำความเข้าใจข้อความ โดยวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปสาระสำคัญ ประเมินคุณค่าหรือความน่าเชื่อถือ เรียกว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งถือเป็นยอดของการอ่านทั้งปวงที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา พินิจพิเคราะห์ใคร่ครวญไตร่ตรองข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกันได้อย่างมีเหตุผล เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารและประเมินคุณค่าของสารที่ได้รับอย่างสมเหตุสมผล (วีระศักดิ์ รักสุทธิ, 2558) สอดคล้องกับ สิริพร รัตนมุง (2559) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะทำให้ผู้เรียนเกิดปัญญา เพราะได้รับความรู้ที่ถูกต้องสมเหตุสมผล เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพราะผ่านการไตร่ตรอง มีความรอบคอบในการคิดวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านสามารถตัดสินใจและประเมินคุณค่าได้และสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้ง สังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทำให้ผู้อ่านรู้จักการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสິงที่อ่านอย่างรอบคอบ รู้จักใช้วิจารณญาณแยกแยะข้อเท็จจริง มีเหตุผลในการตัดสินใจ ไม่หลงเชื่อหรือตกเป็นเครื่องมือของสื่อมวลชนหรือผู้ใด รวมถึงสามารถกลั่นกรองข้อมูลนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ (นียดา น่วมไม้พุ่ม, 2561)

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในทุกสาขาวิชาและในทุกวิชาชีพ เพราะเป็นความสามารถพื้นฐานของการดำเนินชีวิต และการประกอบวิชาชีพทุกวิชาจึงมีเป้าหมายสำคัญที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2554) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R4C) โดยคุณลักษณะประการหนึ่งที่ปรากฏในแผนการศึกษานี้ คือ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และหากพิจารณาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละชั้นปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะตามจุดเน้นของการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย ซึ่งทักษะการอ่านถือเป็นทักษะหนึ่งในทักษะเหล่านั้นเห็นได้จากมาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 การอ่าน ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำความรู้และความคิดที่เกิดจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้น การสอนอ่านในรายวิชาภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) และเรียกความสามารถในการอ่านแบบนี้ว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical reading) เนื่องจาก การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงถึงกันซึ่งเสริมสร้างซึ่งกันละกัน กล่าวคือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นส่วนที่ทำให้เกิดกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพราะในขณะที่อ่านผู้อ่านได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ และประเมินค่าบทอ่าน ในขณะที่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยขัดเกลาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้ผู้อ่านได้พิจารณา กลับกรองด้วยเหตุผล และตรวจสอบบทอ่านอย่างรอบคอบ ดังนั้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นเครื่องมือ สอดคล้องกับ Ardhian, et al. (2020) ที่กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นปัจจัยหนึ่งในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพราะผู้อ่านจำเป็นต้องมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการวิเคราะห์ จำแนก แยกแยะ ตัดสินใจ และตีความความหมายโดยนัย หากผู้อ่านขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดพลาดในการสื่อสาร ขาดการรู้เท่าทัน และตกเป็นเหยื่อของสังคม สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ในขณะที่ กระทรวงวัฒนธรรม (2560) กำหนดยุทธศาสตร์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ต้องอาศัยการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นเครื่องมือ การส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560–2564 ไว้ 4 ประการ คือ 1) ปลูกสร้างพฤติกรรมกรรมการอ่าน

ที่เข้มแข็งให้กับคนทุกช่วงวัย 2) อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสื่อของประชาชนทั้งในชุมชนเมืองและภูมิภาค 3) ยกย่องคุณภาพแหล่งเรียนรู้และสื่อการอ่านเพื่อการเรียนรู้ และ 4) สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน แต่จากผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment: PISA) ครั้งล่าสุด (PISA 2018) กลับพบว่า นักเรียนไทยมีความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading literacy) โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 393 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก (สถาบันส่งเสริมการสอบวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) และจากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.26 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ และเมื่อพิจารณาตามมาตรฐานการเรียนรู้ พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ที่เขตพื้นที่ควรเร่งพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ มาตรฐาน ท 1.1 การอ่าน เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของเขตพื้นที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1, 2566) นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด (COVID-19) ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงในด้านเวลาเรียนและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ทำให้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถูกจำกัด การบรรยายผ่านสื่อออนไลน์ (Online) และให้นักเรียนทำใบงาน อาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง

ปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และเศรษฐกิจ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ผู้อ่านจึงต้องอาศัยการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณาตัดสินประเมินค่าสิ่งที่ได้พบเห็นอย่างมีเหตุผล (วราวุฒิจิต อัจฉกุล, 2560) กระบวนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนว SQP2RS เป็นกลวิธีหนึ่ง ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมการอ่านตั้งแต่ขั้นก่อนอ่าน ขั้นอ่าน และขั้นหลังการอ่าน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสำรวจ (Survey) ตั้งคำถาม (Question) คาดคะเนคำตอบ (Predict) อ่านเนื้อเรื่อง (Read) การตอบสนอง (Respond) และสรุป (Summarize) (Echevarria, Vogt and Short, 2010) กลวิธี SQP2RS นี้สามารถใช้พัฒนาทักษะการใช้วิจารณญาณของนักเรียนผ่านการอ่านได้ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ กล่าวคือ การทำเข้าใจประเด็นปัญหาหรือเหตุการณ์ สอดคล้องกับขั้นสำรวจ (Survey) และการตั้งคำถาม (Question) การรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูล สอดคล้องกับขั้นอ่าน (Read) การตั้งสมมติฐาน สอดคล้องกับขั้นการคาดคะเน

(Predict) การอ้างอิงสรุปโดยตรรกศาสตร์และการพิจารณามุมมองที่หลากหลาย สอดคล้องกับขั้นตอนการตอบสนอง (Respond) การประเมินสรุปเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ สอดคล้องกับขั้นสรุป (Summarize) (สิริพงษ์ กาละพงษ์, 2562)

นอกจากกลวิธี SQP2RS แล้ว อีกแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน (Folk literature based approach) เป็นการนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาเป็นแกนหลักบูรณาการกับหน่วยการสอนพัฒนาจากแนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole language) บนฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ซึ่งเชื่อว่า การเรียนรู้ภาษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาที่พัฒนาทักษะแต่ละด้านอย่างสัมพันธ์กัน (Goodman, 1986 อ้างอิงใน ชวิน พงษ์ผจญ, 2562) ดังงานวิจัยของ ชลธิชา หอมพุ่ม (2560) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานสามารถบูรณาการเนื้อหาไปสู่การสอนภาษาไทยได้ครบทั้ง 5 สาระ เนื่องจากวรรณกรรมท้องถิ่นเกิดจากภูมิปัญญาทางภาษาผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ทางปัญญา วรรณกรรมท้องถิ่นจึงเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าด้านเนื้อหาที่ให้ความรู้ครอบคลุมในด้านวรรณคดี คติชนวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และให้ข้อคิดในการประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างเท่าทันยุคสมัย จึงนับได้ว่า วรรณกรรมท้องถิ่นยังมีแนวคิดในการอบรมสั่งสอนสิ่งที่เป็นสากล และคุณค่าด้านสังคมที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม จนเป็นเครื่องสะท้อนสังคมได้เป็นอย่างดี และงานวิจัยของบังอร ศรีกาล (2553) ที่พบว่า การใช้วรรณกรรมเป็นฐานช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวมและพัฒนาความสามารถทางภาษาแต่ละด้านเชื่อมโยงกันอย่างเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับวัย วุฒิภาวะ และขีดศักยภาพของนักเรียน นอกจากนี้ งานวิจัยของ ศรีณีย์ ขนอม และเด่นดาว ชลวิทย์ (2566) พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วงจรวรรณกรรมสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนวรรณกรรมด้วย ฉะนั้น วรรณกรรมท้องถิ่นจึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นสื่อในการสอนรายวิชาภาษาไทย เนื่องจากมีคุณค่าทั้งด้านเนื้อหาและด้านสังคมและสามารถบูรณาการการสอนได้ในทุกสาระการเรียนรู้ของวิชาภาษาไทย (ชลธิชา หอมพุ่ม, 2560) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่นจังหวัดแพร่ที่มีวรรณกรรมท้องถิ่น อันเป็นผลผลิตมาจากภูมิปัญญาของชาวเมืองแพร่ในอดีตที่มีทั้งวรรณกรรมมุขปาฐะ และวรรณกรรมลายลักษณ์ ซึ่งล้วนแต่สะท้อนให้รู้ถึงความคิด ภูมิปัญญา และคุณค่าด้านสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เมื่อนำวิธีสอนทั้งสองมาผสานกัน อาจจะทำให้การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นไปได้ดียิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ ชันญพร ณรงค์ทิพย์ (2556) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการอ่าน

เพื่อความเข้าใจและการตอบสนองต่อวรรณกรรม โดยใช้กลวิธี SQP2RS ซึ่งพบว่า ทุกขั้นตอนของกลวิธี SQP2RS เน้นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วรรณกรรมตามความสนใจของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่ 3 คาคณะเนคำตอบ ขั้นที่ 5 ตอบสนอง และขั้นที่ 6 สรุป ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และทัศนคติจากการอ่านวรรณกรรมอย่างอิสระ

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กลวิธี SQP2RS ที่ครอบคลุมการพัฒนาการอ่านทุกขั้นตอนมาบูรณาการร่วมกับการใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ซึ่งนอกจากจะกระตุ้นความสนใจของนักเรียนแล้ว ยังสอดแทรกฐานคิด และคติสอนใจอย่างสร้างสรรค์ โดยมีความคาดหวังว่า การวิจัยนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น สามารถวิเคราะห์ ไตร่ตรอง ตัดสิน และประเมินค่า ไม่หลงเชื่อหรือตกเป็นเหยื่อของสังคมได้โดยง่าย ซึ่งนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ตลอดจนนำทักษะที่ได้รับการฝึกฝนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอาจจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควรมีลักษณะอย่างไร
2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นอย่างไร โดยมีคำถามย่อย ดังนี้
 - 2.1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เป็นอย่างไร
 - 2.2 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัย 2 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตแต่ละขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และโครงสร้างรายวิชา ท23101 ภาษาไทย 1 พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในสาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ที่สามารถบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้เดียวกันได้ และพิจารณาสาระการเรียนรู้แกนกลาง พบว่า ในสาระที่ 1

มีเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับตำนานและเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสาระที่ 5 มีเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จะใช้วรรณกรรมท้องถิ่นที่จัดอยู่ในประเภทวรรณกรรมประวัติศาสตร์ ตำนาน (ลมุล จันทร์หอม, 2533; ปุณณิสา โชตนาพงศ์, 2557) ที่มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่และแพร่หลายในพื้นที่จังหวัดแพร่ มาเป็นแกนในหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตำนานลานนางคอย ตำนานพระเจ้าห้าพระองค์ ตำนานเมืองแพร่แห่ระเบิด และตำนานลิลิตพระลอ จึงได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน รวมเวลาเรียน 9 ชั่วโมง ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน จำนวน 3 ชั่วโมง

ขอบเขตงานแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ในประเด็นเกี่ยวกับสาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงาน/ภาระงาน สื่อและอุปกรณ์ และการวัดผลและประเมินผล จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตงานแหล่งข้อมูล

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 18 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง) จำนวน 17 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง แนวปฏิบัติซึ่งแสดงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นตามกลวิธี SQP2RS และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่าน ได้คิด ได้แสดงความคิดเห็น ได้พิจารณา ตัดสินใจ และได้สรุปและประเมินผล โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กระตุ้นให้นึกคิด ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน ออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ครูแนะนำชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ปีที่เกิดเหตุการณ์หรือเรื่องราว โดยครูเล่าจากรูปภาพหรือให้นักเรียนดูวีดิทัศน์วรรณกรรมท้องถิ่นที่มีเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับบทอ่านฉบับจริง หรือมีเค้าโครงเรื่องและข้อคิดคล้ายคลึงกับเรื่องราวที่จะใช้เป็นบทอ่านฉบับจริง ในชั้นสำรวจ โดยครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรูปภาพหรือวีดิทัศน์ดังกล่าว เพื่อให้ นักเรียนเห็นภาพเค้าโครงเรื่อง และกระตุ้นให้นักเรียนคิดเชื่อมโยงเรื่องราววรรณกรรมท้องถิ่นที่ แพร่หลายในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะใช้เป็นบทอ่านฉบับจริง

2. สำรวจ นักเรียนแต่ละคู่อ่านสำรวจเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ ตามเวลาที่กำหนดให้ โดยสังเกตและเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง คำสำคัญ คำที่มีการเน้น รูปภาพประกอบ ปัญหาที่เป็นสาเหตุของเรื่องหรือประเด็นที่น่าสนใจในเรื่อง

3. ตอบสนอง นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบสนองหลังจากที่ได้ อ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ แล้ว ซึ่งมีกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบสนอง 4 ข้อ ดังนี้

3.1 ตั้งคำถาม นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามที่สามารถหาคำตอบได้จากเนื้อเรื่องที่ อ่านสำรวจ กลุ่มละ 1 คำถาม แต่ต้องเป็นคำถามที่อยู่ในชั้นของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือคำถามเชิงเหตุผล หากมีคำถามซ้ำกัน กลุ่มที่ซ้ำต้องคิดคำถามขึ้นใหม่แล้ว บันทึกในใบกิจกรรมและนำไปติดกระดาน

3.2 คาคคเนคำตอบ นักรเรียนแต่ละกลุ่มคาคคเนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งคำถามไว้ โดยรวมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อพิจารณาคาคคเนคำตอบที่เป็นไปได้มากที่สุด แล้วบันทึกในใบกิจกรรมและนำไปติดกระดาน

3.3 อ่านเนื้อเรื่อง นักรเรียนแต่ละคนอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด ภายในเวลาที่กำหนด เพื่อนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเพิ่มเติมหรือปรับปรุงคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นตั้งคำถาม

3.4 นำเสนอคำตอบ นักรเรียนแต่ละคนนำเสนอคำตอบของคำถาม แล้วรวมกันอภิปรายเพิ่มเติม เพื่อสรุปคำตอบที่ถูกต้องที่สุดของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรมและนำไปติดกระดาน

4. สรุปและประเมินผล นักรเรียนแต่ละทำใบงานตามที่ได้รับมอบหมายและให้ตัวแทนนำเสนอ จากนั้นรวมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม พิจารณาความถูกต้อง และสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง ความสามารถของนักรเรียนในการจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ แยกแยะ ตีความ คาคคเนเรื่องราว สรุปความ ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าและความน่าเชื่อถือจากวรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งวัดได้จากพฤติกรรมบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา หมายถึงความสามารถในการบอกว่าตัวละครเป็นใคร ทำอะไร ทำสถานที่ไหน ทำเมื่อไหร่ ทำอย่างไร และผลของการกระทำเป็นอย่างไร รวมทั้งระบุประเด็นปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราว

2. ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากเรื่องราวที่อ่าน รวมทั้งจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกัน

3. ความสามารถตีความ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณารายละเอียดของเนื้อเรื่องที่แฝงนัยสำคัญ สัญลักษณ์ หรือภาพแทนที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวโดยตรง

4. ความสามารถคาคคเนเรื่องราว หมายถึง ความสามารถในการคาคคเนคำตอบหรือเรื่องราวที่จะเกิดในอนาคต โดยมีเหตุผลประกอบและคำนึงถึงความเป็นไปได้

5. ความสามารถสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการแปลความเหตุการณ์จากเรื่องราวและบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน จากนั้นเรียบเรียงข้อความให้มีลักษณะสั้น กระชับ มีใจความสมบูรณ์ แล้วได้เป็นข้อสรุป

6. ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวที่อ่าน โดยแสดงความคิดเห็นด้วยสติปัญญาอย่างพินิจพิเคราะห์และยึดหลักความสมเหตุสมผล

7. ความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ หมายถึง ความสามารถในการบอกคุณค่าที่ได้รับจากเรื่องราวที่อ่าน หรือแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และพิจารณาความน่าเชื่อถือของเรื่องราว ว่าน่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร โดยให้เหตุผลประกอบ

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (E₁/E₂) หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยกำหนดประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 แรก (E₁) คือ ประสิทธิภาพด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้มาจากคะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากการประเมินใบงาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 หลัง (E₂) คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้มาจากคะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ที่มีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น
3. เป็นแนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับครูในรายวิชาอื่น ๆ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
 - 1.1 ความหมายและลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น
 - 1.2 ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น
 - 1.3 คุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น
 - 1.4 แนวคิดพื้นฐานของการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านตามกลวิธี SQP2RS
 - 2.1 แนวคิดพื้นฐานของกลวิธี SQP2RS
 - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านตามกลวิธี SQP2RS
3. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.3 กระบวนการของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.5 วิธีการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตามกลวิธี SQP2RS
 - 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน

1. ความหมายและลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น

วรรณกรรมท้องถิ่น ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Folk literature หรืออาจเรียกว่า วรรณกรรมพื้นบ้าน หรือวรรณกรรมประจำถิ่น หมายถึง งานสร้างสรรค์ที่ถ่ายทอดผ่านทั้ง ลายลักษณ์และมุขปาฐะ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง โดยคนในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ สร้างสรรค์ขึ้น อันสะท้อนอัตลักษณ์ด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ภาษา วิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น (ชลธิชา หอมพุ่ม, 2560) ทั้งนี้ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของ วรรณกรรมท้องถิ่น ไว้ดังนี้

พรทิพย์ ชังธาดา (2538) กล่าวว่า วรรณกรรมที่เป็นมุขปาฐะและลายลักษณ์ ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นภาคต่างๆ ของไทย โดยคนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้สร้างขึ้น รูปแบบฉันทลักษณ์ เป็นไปตามความนิยมของท้องถิ่น ภาษาที่ใช้เป็นไปตามภาษาท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งวรรณกรรมท้องถิ่น มีในทุกท้องถิ่นของประเทศไทย ได้แก่ ท้องถิ่นใต้ ท้องถิ่นเหนือ ท้องถิ่นอีสาน และท้องถิ่น ภาคกลาง

ปทุมวิสา โขटनाพงศ์ (2557) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง ผลผลิต จากภูมิปัญญาของนักปราชญ์พื้นบ้านที่สร้างสรรค์ขึ้นมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เพลง ภาษิต เรื่องเล่า นิทาน ตำนาน และข้อเขียน เพื่อสนองความต้องการของคนในสังคมทั้งด้านความบันเทิง และการเสนอสาระความรู้อื่น ๆ โดยเฉพาะการสอดแทรกคติสอนใจ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2559) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง วรรณกรรม ที่ถ่ายทอดอยู่ในวิถีชีวิตของชาวบ้าน โดยครอบคลุมทั้งวรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยวิธีการบอกเล่า และที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ธวัช ปุณโณทก (2562) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง ผลผลิตทาง ภูมิปัญญาของนักปราชญ์ ผู้รู้พื้นบ้านที่สร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของสังคมมนุษย์ ทั้งด้านความบันเทิงและสาระความรู้อื่น ๆ โดยเฉพาะคติสอนใจ ฉะนั้นวรรณกรรมท้องถิ่น จึงหมายถึงวรรณกรรมมุขปาฐะ และวรรณกรรมลายลักษณ์

ทั้งนี้ วรรณกรรมท้องถิ่น มีลักษณะสำคัญ (ธวัช ปุณโณทก, 2562; ศุภวรรณ มองเพชร, 2562) ดังนี้

1. คนในท้องถิ่นเป็นผู้แต่งเนื้อหา
2. คนในท้องถิ่นเป็นผู้รวมอนุรักษ์ดูแลรักษา และมีสิทธิเป็นเจ้าของ
3. วัดเป็นศูนย์กลางของข้อมูล
4. ใช้อักษรท้องถิ่น ภาษาถิ่น สำนวน และฉันทลักษณ์ท้องถิ่น

5. ใช้ฉันทลักษณ์ไม่ซับซ้อนและเป็นที่ยอมรับในท้องถิ่น

6. เนื้อหาให้คติธรรมทางพระพุทธศาสนา

7. มุ่งให้ค่านิยมตามแนวปรัชญาพระพุทธศาสนา จารีต และประเพณี

นอกจากนี้ พรทิพย์ ชังธาดา (2538) ได้สรุปลักษณะวรรณกรรมท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ชาวบ้านทั่วไปเป็นผู้สร้างสรรค์ คัดลอก และเผยแพร่

2. กวีผู้ประพันธ์ ส่วนมากคือ พระภิกษุและชาวบ้าน

3. ภาษาและสำนวนที่ใช้เป็นภาษาถิ่น เป็นภาษาที่เรียบง่ายมุ่งการสื่อสารความหมายกับผู้อ่าน

4. เนื้อเรื่องมุ่งให้ความบันเทิงใจ และสอดแทรกคติทางพระพุทธศาสนา

5. ค่านิยมยึดปรัชญาแบบชาวบ้าน

สรุปได้ว่า วรรณกรรมท้องถิ่น (Folk literature) หมายถึง วรรณกรรมที่สร้างสรรค์

จากภูมิปัญญาของชาวบ้าน โดยถ่ายทอดผ่านทางมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรืออาจเป็นเรื่องที่ชาวบ้านแต่งขึ้นก็ได้ เช่น นิทาน ตำนาน สำนวน เพลงพื้นบ้าน ปริศนาคำทาย เป็นต้น โดยสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ภาษา วิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นทั้งด้านความรู้ ความบันเทิง และคติสอนใจ

2. ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2516) ได้แบ่งประเภทวรรณกรรมท้องถิ่นในลักษณะกว้าง ๆ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะการถ่ายทอด และแบ่งตามลักษณะรูปแบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามลักษณะรูปแบบ

1.1 วรรณกรรมร้อยแก้ว คือ วรรณกรรมเรื่องเล่า หรือบันทึกด้วยภาษาที่ไม่มีลักษณะบังคับใด ๆ ไม่มีคณะ ไม่มีสัมผัส เป็นต้น

1.2 วรรณกรรมร้อยกรอง คือ เรื่องเล่า หรือบันทึกด้วยภาษาที่จำกัดตามลักษณะคำประพันธ์ มีคณะ มีสัมผัส เป็นต้น

2. แบ่งตามลักษณะการถ่ายทอด แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 วรรณกรรมมุขปาฐะ เป็นวรรณกรรมที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาด้วยการบอกเล่า จดจำ มิได้บันทึกไว้บนวัตถุใด ไม่มีการถ่ายทอดเรื่องราวเป็นสัญลักษณ์ แต่บันทึกไว้ในสมองของเจ้าของข้อมูลเองอาศัยการบอกเล่าจดจำเรื่อยมา หรือเรียกอีกอย่างว่า วรรณกรรมไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

2.2 วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร เป็นวรรณกรรมที่ได้รับการบันทึกไว้บนวัตถุต่าง ๆ เช่น แท่งหิน สมุดข่อย ใบลาน ฯลฯ ซึ่งแต่เดิมอาจเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะมาก่อนแล้ว ได้รับการบันทึกในระยะเวลาต่อมา เมื่อมีการบันทึกเป็นสัญลักษณ์ โดยมากเมื่อเป็นอักษรแล้ว จึงมีการสืบทอดด้วยการอ่านและการเก็บรวบรวมต่อ ๆ กันมา

จากแนวคิดการแบ่งประเภทวรรณกรรมท้องถิ่นของกุหลาบ มัลลิกะมาส และยังมีนักวิชาการส่วนมากได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่นตามลักษณะการถ่ายทอด (ลมูล จันทร์หอม, 2533; ปุณณิสา ไซตนาพงศ์, 2557) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วรรณกรรมมุขปาฐะหรือวรรณกรรมไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นวรรณกรรมที่ใช้วิธีเล่าสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่องและแพร่หลายในท้องถิ่น ไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่

- 1.1 นิทาน
- 1.2 ลำานวน พังเพย สุภาพิต และคำเกี้ยวสาว
- 1.3 ปริศนาคำทาย
- 1.4 เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการละเล่น และเพลงพื้นบ้าน

2. วรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษร วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ในข้อที่ 1 ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยอักษรท้องถิ่นและภาษาถิ่นนั้น ๆ แบ่งประเภทวรรณกรรมที่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรได้ ดังนี้

- 2.1 วรรณกรรมศาสนา
- 2.2 วรรณกรรมนิราศ
- 2.3 วรรณกรรมประวัติศาสตร์ ตำนาน
- 2.4 วรรณกรรมเพื่อสังคม
- 2.5 วรรณกรรมประเพณี พิธีกรรม
- 2.6 วรรณกรรมคำสอน
- 2.7 วรรณกรรมเพื่อความบันเทิง

สรุปได้ว่า วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นผลผลิตทางภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้านตามท้องถิ่นหรือพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ที่แต่งเรื่องราวขึ้นมา ซึ่งแบ่งประเภทเรื่องราวที่แต่งขึ้นตามลักษณะการถ่ายทอดเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมมุขปาฐะหรือวรรณกรรมที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือ เรื่องเล่าหรือคำกล่าวที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น และแพร่หลายในท้องถิ่นนั้น ๆ และวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือ เรื่องเล่าหรือคำกล่าว

ที่ชาวบ้านมีการบันทึกไว้ ดังนั้น วรรณกรรมท้องถิ่นจึงหมายถึง วรรณกรรมมุขปาฐะ และ วรรณกรรมลายลักษณ์ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในด้านทำนอง ภาษา ฉันทลักษณ์ เป็นต้น

3. คุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น

ในอดีตวัดเป็นแหล่งรวมความรู้และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ชาวไทยทุกภูมิภาคสามารถเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นส่วนหนึ่งจากวัดและจากการละเล่นหรือการแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ การละเล่นและการแสดงย่อมใช้วรรณกรรมเป็นบทดำเนินเรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่น จึงมีอิทธิพลต่อสังคมและคุณค่าต่อวิถีชีวิต ช่วยทำให้เข้าใจสังคมและวิถีชีวิตของคนในสังคม (ธวัช ปุณโณทก, 2562) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วรรณกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าต่อศิลปะการแสดงพื้นบ้านโดยตรง
2. วรรณกรรมท้องถิ่นมีคุณค่าต่อการอธิบายความเป็นมาของชุมชนและเผ่าพันธุ์
3. วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นสื่อกลางในการในการจูงใจให้ชาวบ้านนิยมไปวัด
4. วรรณกรรมท้องถิ่นทำให้เห็นค่านิยมในสังคมนั้น ๆ
5. วรรณกรรมท้องถิ่นทำให้เห็นความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวไทย
6. วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางมโนทัศน์ของกลุ่มชนในแต่ละท้องถิ่น
7. วรรณกรรมท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการกำหนดระเบียบปฏิบัติ และพฤติกรรมของกลุ่มชนในท้องถิ่น

นอกจากนี้ พรทิพย์ ชังธาดา (2538) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่นมีประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. วรรณกรรมท้องถิ่นให้ความบันเทิงแก่ชุมชน เช่น การขับเสภาในภาคกลาง การเล่าคำวในภาคเหนือ การอ่านหนังสือในงานบุญในงานดีในภาคอีสาน และการสวดหนังสือและสวดตำนานในภาคใต้
2. วรรณกรรมท้องถิ่นให้เข้าใจในค่านิยม โลกทัศน์ของแต่ละท้องถิ่นผ่านทางวรรณกรรม
3. วรรณกรรมท้องถิ่นก่อให้เกิดความรักถิ่นหวงแหนมาตุภูมิ และรักสามัคคีในท้องถิ่นของตน

4. แนวคิดพื้นฐานของการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน

แนวคิดการใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-based approach) แนวคิดนี้พัฒนามาจากแนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole language) บนฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ Constructivism ซึ่งเชื่อว่า การเรียนรู้ภาษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามธรรมชาติ

ของภาษาที่พัฒนาทักษะแต่ละด้านอย่างสัมพันธ์กัน (Goodman, 1986 อ้างอิงใน ชวิน พงษ์ผจญ, 2562) สอดคล้องกับ พิชญพรพรรณ อนันตบุญวัฒน์ (2560) กล่าวว่า การเรียนการสอนภาษาในอดีตได้ประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย จึงมีการพยายามแสวงหาวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ในขณะที่เดียวกับนักวิชาการและนักจิตวิทยา กลุ่มหนึ่งได้ค้นพบธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของเด็กอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนภาษา ข้อค้นพบดังกล่าวได้พัฒนามาเป็นหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole language) ซึ่งให้ความสำคัญแก่การสอนภาษาที่สอดคล้องและส่งเสริมลักษณะการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก การสอนภาษาแบบธรรมชาติมุ่งให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการเรียนรู้ของเด็กในทุกด้านในลักษณะแบบองค์รวม (Holistic) ไม่มีลำดับขั้นในการเรียนการสอนที่ชัดเจน แต่มีลักษณะเป็นแนวคิดและหลักการที่ช่วยเป็นกรอบให้การจัดการเรียนการสอนได้ประสบผลสำเร็จ ต่อมาได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนแนวใหม่บนพื้นฐานทฤษฎี แนวคิดและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งใช้วรรณกรรมเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เรียกว่า การเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-based approach)

บังอร พานทอง (2540) กล่าวถึง วิวัฒนาการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole language approach) ไว้ว่า การสอนภาษาแบบองค์รวมจะเน้นการนำวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ดีมาเป็นสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่หลากหลาย สามารถนำไปเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาของตนเองและใช้ได้ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในระยะแรกเรียกว่า Language experience ต่อมาเรียกว่า Literature-based approach และปัจจุบันเรียกว่า Whole language approach

นอกจากนี้ สว่าง วงศ์ไชย และคณะ (2560) กล่าวว่า การนำวรรณกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนับว่าเป็นสื่อที่มีอยู่แล้วให้มีประโยชน์มากที่สุด ประกอบกับงานวรรณกรรมยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา สติปัญญา และสุนทรียะหรือคุณธรรมจริยธรรม อาจเรียกแนวทางดังกล่าวว่า แนวการสอนที่เน้นวรรณกรรม (Literature-based approach)

สรุปได้ว่า แนวคิดการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-based approach) การสอนภาษาแบบองค์รวม หรือการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole language approach) แต่ละคำมาจากกรอบแนวคิดเดียวกัน คือ เป็นการสอนที่มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาทักษะทุกด้านทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน ในแต่ละด้านต้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกันโดยไม่แยกออกจากกัน ซึ่งมีลักษณะการสอน 5 ประการ (Stewing and Nordberg, 1995) ดังนี้

1. การจัดลำดับเนื้อหาขึ้นอยู่กับความต้องการและความสนใจของเด็ก
2. ใช้แบบเรียนเป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับครูและนักเรียนจะค้นคว้าเมื่อต้องการ
3. ปล่อยให้เนื้อหาที่จะเรียนเป็นไปตามความสนใจและระดับความสามารถของเด็ก
4. ค้นหาและระบุว่าเด็กคนใดต้องได้รับการสอนทักษะใด
5. ใช้แบบประเมินอย่างไรไม่เป็นทางการที่ครูสร้างขึ้นหลาย ๆ อย่างเพื่อบันทึกและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก

Goodman (1996) ได้เสนอแนะหลักการสอนอ่านภาษาแบบองค์รวม ดังนี้

1. ผู้อ่านจะต้องเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านในระหว่างการอ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเข้าช่วย

2. ในระหว่างการอ่าน ผู้อ่านจะต้องใช้กลวิธีในการอ่านที่จะช่วยให้เข้าใจข้อความที่อ่านได้ หรือเรียกว่า กระบวนการอ่าน ซึ่งจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านทุกคนในขณะที่อ่าน คือ การตั้งสมมติฐานหรือการคาดการณ์ล่วงหน้า และการเลือกสรรความหมายของคำหรือข้อความ

3. จุดมุ่งหมายหลักของการอ่าน คือ ความหมาย และความเข้าใจในบทความที่อ่าน

นอกจากนี้ บังอร พานทอง (2540) กล่าวว่า การสอนอ่านภาษาแบบองค์รวมช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านสื่อทุกชนิดได้หลากหลาย เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยและประถมศึกษา เพราะลักษณะหลักสูตรเน้นการบูรณาการ ซึ่งสามารถบูรณาการได้ทั้งรายวิชา หรือบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 2 สาระการเรียนรู้ขึ้นไป เพื่อให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การสอนดังกล่าวไม่จำกัดเฉพาะเด็กเล็กหรือระดับประถมศึกษาเท่านั้น ผู้สอนสามารถนำแนวคิด วิธีการ และกิจกรรมมาเสริมหรือปรับให้กับผู้เรียนระดับสูงได้ทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

ทั้งนี้ ในวงการศึกษามีนักวิชาการหลายท่านได้นำแนวคิดการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature based approach) มาจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะทุกด้านอย่างสัมพันธ์กันให้กับผู้เรียนระดับเริ่มเรียน เพื่อเป็นการสร้างฐานทักษะภาษา การฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้แน่นตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

Tomlinson and Brown (1999) กล่าวถึง การจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นมีประสบการณ์กับวรรณกรรม เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สนุกสนาน ตื่นเต้น และเกิดความท้าทายในการติดตามวรรณกรรมที่เด็กได้สัมผัส โดยขั้นนี้จะเริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูอ่านเรื่องให้เด็กฟัง ซึ่งต้องคำนึงถึงการให้เด็กเห็นภาพในหนังสือได้อย่างชัดเจน น้ำเสียง สีหน้า และท่าทางของครู

ในขณะที่อ่าน และควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และ 2) ขั้นตอนสนองต่อวรรณกรรม หลังจากเด็กได้ฟังเรื่องแล้วครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการตอบสนอง และแสดงความรู้สึกที่ดีต่อวรรณกรรมที่เด็กได้ฟังผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การตอบปากเปล่า การอภิปราย การใช้คำถามของครู การเขียนละคร การให้เด็กเล่าเรื่องใหม่ ศิลปะงานฝีมือ การทำหนังสือเล่มเล็กและเล่มใหญ่ของเด็ก การทำแผนที่ เส้นเวลา และแผนภาพ

ธัญญา พิทยาพิทักษ์ (2553) กล่าวว่า การสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมการสอนอ่าน โดยจัดสภาพแวดล้อมในการอ่านให้เด็กสามารถเลือกอ่านวรรณกรรมหลากหลายประเภทตามความสนใจ โดยมีลักษณะการสอบผ่านการเรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ จากวรรณกรรมร่วมกันระหว่างครูและเด็ก ซึ่งกิจกรรมหลักคือ การอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง การจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย กิจกรรมรายบุคคล และการสนทนาเกี่ยวกับวรรณกรรม ช่วยพัฒนาความเข้าใจการอ่าน และทำให้เด็กได้ทักษะทางการอ่านอย่างครบถ้วน

บังอร ศรีกาล (2553) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีหลักการที่ให้วรรณกรรมเป็นแม่แบบทางภาษาแก่นักเรียนควรมีความหลากหลายเพื่อให้ให้นักเรียนได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคิด กิจกรรมมีลักษณะบูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ การทำกิจกรรมที่สะท้อนเรื่องราวจากวรรณกรรมให้นักเรียนได้คิดทบทวนเรื่องราวและสร้างสรรค์งานเขียนของตนเองได้ และการอ่านอิสระเป็นรายบุคคลเป็นประจำช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่านให้นักเรียนได้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีขั้นตอน ดังนี้ 1) เล่านิทานอ่านให้ฟัง 2) อ่านซ้ำพูดต่อเติมข้อความที่หายไป 3) เล่าเองย้ำทวน 4) แต่งเรื่องเขียนภาพจากวรรณกรรม และ 5) แสดงบทบาทสมมติ

วิมล นิราพาธ (2564) กล่าวถึง แนวคิดการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ไว้ว่า การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กมาเป็นแกนในการบูรณาการกับหน่วยการสอน และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนการสอนเริ่มจากการเลือกและการอ่านวรรณกรรม จากนั้นนำเนื้อหาจากวรรณกรรมมาสู่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะค่อย ๆ พัฒนาไปตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนอย่างเป็นธรรมชาติเพื่อตอบสนองต่อการอ่านวรรณกรรม และส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาไปพร้อมกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม

นอกจากนี้ เนตรชนก รักกาญจน์นัท (2558) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานของเด็กปฐมวัย และได้ลำดับขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นครูเล่าวรรณกรรม โดยชั้นนี้เริ่มต้นด้วยการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง จากนั้นครูเล่าวรรณกรรมให้เด็กฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน และเด็กได้เห็นภาพประกอบอย่างชัดเจน

2. ชั้นเด็กเล่าและต่อเติม เป็นชั้นให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรม ได้แก่ เนื้อเรื่อง ตัวละคร พฤติกรรม ลักษณะนิสัยผลของพฤติกรรม และนำมาสร้างหนังสือเล่มใหญ่ (Big books)

3. ชั้นแสดงบทบาทสมมติ เป็นชั้นที่เด็กนำเนื้อหาหรือเหตุการณ์ในวรรณกรรมมาแสดงบทบาทสมมติพฤติกรรมที่ดีที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง

4. ชั้นสรุปและประเมินผล เป็นชั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมที่ดีในวรรณกรรมและประเมินผลทักษะทางสังคมของเด็ก

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบและสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ดังตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบและสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

Tomlinson and Lynch Brown (1999)	ธัญญา พิทยาพิทักษ์ (2553)	บังอร ศรีกาล (2553)	เนตรชนก รักกาญจน์ (2558)	ขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่ผู้วิจัยสังเคราะห์
1. มีประสบการณ์กับวรรณกรรม	1. การอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง	1. เล่านิทานอ่านให้ฟัง	1. ครูเล่าวรรณกรรม	1. กระตุ้นให้เด็กคิด
2. ตอบสนองต่อวรรณกรรม	2. การจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย	2. อ่านซ้ำพูดต่อเติมข้อความที่หายไป	2. เด็กเล่าและต่อเติม	2. ตอบสนอง
	3. กิจกรรมรายบุคคล	3. เล่าเองย้ำทวน	3. แสดงบทบาทสมมติ	
	4. การสนทนาเกี่ยวกับวรรณกรรม	4. แต่งเรื่องเขียนภาพจากวรรณกรรมแสดงบทบาทสมมติ		
			4. สรุปและประเมินผล	3. สรุปและประเมินผล

จากตาราง 1 ขั้นตอนการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. กระตุ้นให้นึกคิด เป็นการแนะนำหนังสือ ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง และเล่าเรื่องราววรรณกรรมให้นักเรียนฟังจนจบเรื่องโดยไม่ขาดตอน เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพในวรรณกรรมได้

2. ตอบสนอง เป็นการตอบสนองหลังจากที่ได้ฟังเรื่องราวในขั้นกระตุ้นให้นึกคิดแล้ว ซึ่งมีกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบสนอง ดังนี้ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม ทำกิจกรรมรายบุคคลหรือกลุ่ม แสดงความคิดเห็น อภิปรายผลร่วมกัน การทำใบงานหรือชิ้นงาน

3. สรุปและประเมินผล เป็นการสรุปความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่านและประเมินผลการอ่านร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน (Folk literature-based approach) ในงานวิจัยครั้งนี้จะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ กระตุ้นให้นึกคิด ตอบสนอง สรุปและประเมินผล โดยออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลของรายวิชา ท23101 ภาษาไทย1 และจะนำรายละเอียดดังกล่าวไปบูรณาการรวมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี SQP2RS ต่อไป

ทั้งนี้ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะใช้วรรณกรรมที่เป็นวรรณกรรมท้องถิ่นมาเป็นแกนหลักบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นตัวบทในการอ่าน และบูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ 2 สาระการเรียนรู้ คือ สาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน และเพิ่มพูนทักษะการฟัง พูด และเขียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วย ซึ่งการนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาเป็นแกนหลักบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน (Folk literature-based approach) (ชลธิชา หอมพุ่ม, 2560) โดยวรรณกรรมท้องถิ่นที่นำมาเป็นแกนหลักบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้และใช้เป็นตัวบทในการอ่านจะเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทวรรณกรรมประวัติศาสตร์ ตำนานที่มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่และแพร่หลายในพื้นที่จังหวัดแพร่ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกมาใช้จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตำนานลานนางคอย ตำนานพระเจ้าห้าพระองค์ ตำนานเมืองแพร่แหะระเบิด และตำนานลิลิตพระลอ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านตามกลวิธี SQP2RS

1. แนวคิดพื้นฐานของกลวิธี SQP2RS

กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS (Survey, Question, Predict, Read, Respond, Summarize) ที่พัฒนาโดย Mary Ellen Vogt ถือเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสอนอ่าน เนื่องจากกระบวนการแต่ละขั้นตอนเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและเป็นผู้อ่านที่มีความเชี่ยวชาญ ในขั้นก่อนอ่านนักเรียนสามารถสำรวจบทอ่านก่อนเริ่มอ่าน ขณะอ่านนักเรียนสามารถคาดเดาเรื่องราว ตั้งคำถามด้วยตนเอง ตรวจสอบและแก้ไขได้หากผิดพลาดขั้นสุดท้ายหลังจากอ่านเสร็จแล้ว นักเรียนจะได้สังเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก่อนที่จะได้ข้อสรุป ซึ่งเป็นกระบวนการนำไปสู่ทักษะการอ่านที่ดี (Vogt and Echevarría, 2008; Sandra, 2019; Patty and Ambon, 2021; สิริพงษ์ กาละพงษ์, 2562)

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านตามกลวิธี SQP2RS

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านตามกลวิธี SQP2RS ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นสำรวจ (Survey) ขั้นตั้งคำถาม (Question) ขั้นคาดคะเนคำตอบ (Predict) ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง (Read) ขั้นตอบสนอง (Respond) และขั้นสรุป (Summarize) (Echevarria, Vogt and Short, 2010; Sandra, 2019; Patty and Ambon, 2021; สกุศลรัตน์ เจริญอินทร์พรหม, 2561; สิริพงษ์ กาละพงษ์, 2562; ธนวิทย์ กวินธนเจริญ, 2563) โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจ (Survey) ครูจับคู่หรือแบ่งกลุ่มนักเรียน นักเรียนอ่านสำรวจเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ ตามเวลาที่กำหนดให้ โดยสังเกตและเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง คำสำคัญ คำที่มีการเน้น รูปภาพประกอบ และประเด็นปัญหาหรือประเด็นที่น่าสนใจในเรื่อง เพื่อหาแนวคิดสำคัญ

2. ขั้นตั้งคำถาม (Question) จากที่อ่านเนื้อเรื่องขั้นสำรวจ นักเรียนแต่ละคู่หรือกลุ่มตั้งคำถาม กลุ่มละ 2-3 คำถาม ที่สามารถหาคำตอบได้จากเนื้อเรื่องที่อ่านสำรวจ แต่ต้องเป็นคำถามที่อยู่ในขั้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า การอธิบายแสดงเหตุผล หากมีคำถามซ้ำกัน กลุ่มที่ซ้ำต้องคิดคำถามขึ้นใหม่ แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรม

3. ขั้นคาดคะเนคำตอบ (Predict) นักเรียนแต่ละคู่หรือกลุ่มคาดคะเนคำตอบของคำถามทุกข้อที่ได้ตั้งไว้ในขั้นตั้งคำถาม โดยร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อพิจารณาหาคำตอบที่เป็นไปได้มากที่สุด แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรม

4. ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง (Read) นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด ด้วยวิธีการอ่านรายบุคคล จับคู่อ่าน หรือแบ่งกลุ่มอ่าน ภายในเวลาที่กำหนด เพื่อนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเพิ่มเติมหรือปรับปรุงคำตอบของคำถามทุกข้อที่ตั้งไว้ในขั้นตั้งคำถาม

5. ขั้นการตอบสนอง (Respond) นักเรียนนำเสนอคำตอบของคำถามทุกข้อแล้วร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติม เพื่อสรุปคำตอบที่ถูกต้องที่สุดของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรม

6. ขั้นสรุป (Summarize) นักเรียนสรุปความรู้ความเข้าใจเรื่องทีอ่านด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วนำเสนอผลการสรุปความรู้ความเข้าใจเรื่องทีอ่าน ครูและนักเรียนร่วมพิจารณาความถูกต้อง

ทั้งนี้ เมื่อนำขั้นตอนการสอนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานมาบูรณาการร่วมกับกลวิธี SQP2RS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะได้กิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ขั้นตอนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน	กลวิธี SQP2RS	ขั้นตอนการสอนที่จะใช้ในงานวิจัย
1. กระตุ้นให้นึกคิด		1. กระตุ้นให้นึกคิด
2. ตอบสนอง	1. สำรวจ (Survey)	2. สำรวจ
	2. ตั้งคำถาม (Question)	3. ตอบสนอง
	3. คาดคะเนคำตอบ (Predict)	3.1 ตั้งคำถาม
	4. อ่านเนื้อเรื่อง (Read)	3.2 คาดคะเนคำตอบ
	5. การตอบสนอง (Respond)	3.3 อ่านเนื้อเรื่อง
		3.4 นำเสนอคำตอบ
3. สรุปและประเมินผล	6. สรุป (Summarize)	4. สรุปและประเมินผล

จากตาราง 2 ขั้นตอนการสอนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานมาบูรณาการร่วมกับกลวิธี SQP2RS ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะได้ขั้นตอนการสอน ดังนี้

1. กระตุ้นให้นึกคิด ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน ออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ครูแนะนำชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ปีที่เกิดเหตุการณ์หรือเรื่องราว โดยครูเล่าจากรูปภาพหรือให้นักเรียนดูวิดีโอที่ค้นวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับบทอ่านฉบับจริง หรือมีเค้าโครงเรื่องและข้อคิดคล้ายคลึงกับเรื่องราวที่จะใช้เป็นบทอ่านฉบับจริงในขั้นสำรวจ โดยครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรูปภาพหรือวิดีโอที่ค้นดังกล่าว เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพเค้าโครงเรื่อง และกระตุ้นให้นักเรียนคิดเชื่อมโยงเรื่องราววรรณกรรมท้องถิ่นที่แพร่หลายในท้องถิ่นของนักเรียนเอง ซึ่งจะใช้เป็นบทอ่านฉบับจริง

2. สํารวจ นักเรียนแต่ละคู่อ่านสํารวจเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ ตามเวลาที่กำหนดให้ โดยสังเกตและเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง คำสำคัญ คำที่มีการเน้น รูปภาพประกอบ ปัญหาที่เป็นสาเหตุของเรื่องหรือประเด็นที่น่าสนใจในเรื่อง

3. ตอบสนอง นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบสนองหลังจากที่ได้อ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ แล้ว ซึ่งมีกิจกรรมที่แสดงถึงการตอบสนอง 4 ข้อ ดังนี้

3.1 ตั้งคำถาม นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามที่สามารถหาคำตอบได้จากเนื้อเรื่องที่อ่านสํารวจ กลุ่มละ 1 คำถาม แต่ต้องเป็นคำถามที่อยู่ในขั้นของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือคำถามเชิงเหตุผล หากมีคำถามซ้ำกัน กลุ่มที่ซ้ำต้องคิดคำถามขึ้นใหม่ แล้วบันทึกในใบกิจกรรมและนำไปติดกระดาน

3.2 คาดคะเนคำตอบ นักเรียนแต่ละกลุ่มคาดคะเนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งคำถามไว้ โดยร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อพิจารณาคำตอบที่เป็นไปได้มากที่สุด แล้วบันทึกในใบกิจกรรมและนำไปติดกระดาน

3.3 อ่านเนื้อเรื่อง นักเรียนแต่ละคนอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด ภายในเวลาที่กำหนด เพื่อนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเพิ่มเติมหรือปรับปรุงคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นตั้งคำถาม

3.4 นำเสนอคำตอบ นักเรียนแต่ละคนนำเสนอคำตอบของคำถาม แล้วร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติม เพื่อสรุปคำตอบที่ถูกต้องที่สุดของกลุ่ม แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรมและนำไปติดกระดาน

4. สรุปและประเมินผล นักเรียนแต่ละทำใบงานตามที่ได้รับมอบหมายและให้ตัวแทนนำเสนอ จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม พิจารณาความถูกต้อง และสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้กระบวนการคิดพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผล ผู้อ่านต้องมีความรู้เกี่ยวกับผู้แต่ง รู้จุดประสงค์ในการแต่ง สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจาร์ณ ตีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ (วาฤดี อาจลุน, 2560) ทั้งนี้การที่ผู้อ่านจะมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้นั้นผู้อ่านต้องมีความสามารถในการอ่านในใจระดับต้นและระดับกลาง คือ สามารถอ่านจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์สังเคราะห์แล้วจึงจะสามารถนำความคิดที่ได้นั้นมาสู่

การตัดสินใจคุณค่าสิ่งทีอ่านในชั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต่อไป (นียดา น่วมไม้พุ่ม, 2561) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ชลธิชา หอมพุ่ม (2557) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม ประกอบกับการใช้ปัญญา และเหตุผล เพื่อแสวงหาสารที่แท้จริงของผู้ส่งสาร พิจารณาคุณค่าของเรื่องทีอ่านด้วยการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินหรือประเมินค่าเรื่องทีอ่าน รวมถึงสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านไม่เชื่อสิ่งทีอ่านโดยง่ายและสามารถนำความรู้ทีได้ไปใช้ในชีวิตได้

จันทร์ดี แสงห้าว (2558) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านทีผู้อ่านจะต้องเข้าใจเรื่องทีอ่าน สามารถจับใจความสำคัญ ตีความ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินค่าหรือตัดสินเรื่องทีอ่านได้

วีรศักดิ์ รักสุทธิ (2558) ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็น การอ่านโดยใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูง เป็นยอดของการอ่านทีปวงทีผู้อ่านต้องใช้ สติปัญญา พินิจพิเคราะห์ ไตร่ตรองข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจกกันได้อย่างมีเหตุผล เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารและประเมินคุณค่าของสารทีได้รับได้ อย่างสมเหตุสมผล

พรสวรรค์ ศิริกัญจนารักษ์ และคณะ (2561) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองสิ่งทีอ่านอย่างรอบคอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินประเมินค่า ความถูกต้องและความเป็นจริงของสิ่งทีอ่าน นอกจากนี้ ยังต้องทำความเข้าใจความคิดและวัตถุประสงค์ของผู้เขียน โดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านในการตัดสินใจ และประเมินค่าเรื่องทีอ่าน

โดยสรุปแล้ว การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านขั้นสูงทีผู้อ่านต้องใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการพิจารณา ตรวจสอบ กลั่นกรองข้อมูล โดยคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ตีความ ตัดสินประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ เพื่อให้รับและเข้าใจข้อมูลอย่างถูกต้อง ทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมราบรื่น รู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ ไม่ตกเป็นเหยื่อของสังคม และไม่หลงเชื่อโดยง่าย

2. ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ปัจจุบันเป็นยุคการติดต่อสื่อสารข้ามพรมแดนทีรวดเร็ว หรือเรียกว่า ยุคดิจิทัล (Digital) ส่วนมากในยุคนี้การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้รับสารกับผู้ส่งสารจะเป็นการอ่านข้อความจากสื่อเทคโนโลยี ทำให้สารมีน้ำหนักมีความน่าเชื่อถือน้อย ผู้อ่านต้องกลั่นกรองสารผ่าน

กระบวนการอ่านและคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้น ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้อ่านต้องวิเคราะห์ พิจารณาสารอย่างรอบคอบ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ประเมินความน่าเชื่อถือของสาร ทั้งนี้ กิจการหลายท่านที่แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

นันทนา สีลาชัย (2556) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะสามารถทำให้ผู้อ่านคิดเป็น เป็นคนมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์ไตร่ตรอง แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น กลับกรองข้อมูลมาประยุกต์ทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

สิริพร รัตนมุง (2559) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะเป็นทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตท่ามกลางยุคแห่งข่าวสาร สื่อโฆษณา และเป็นรากฐานในการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ไตร่ตรอง วิเคราะห์ ความน่าเชื่อถืออย่างรอบคอบมีเหตุผล ประเมินคุณค่าของสารอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นการอ่านที่สร้างเสริมสติปัญญา พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ตลอดจนนักเรียนสามารถนำทักษะที่ได้รับการฝึกฝนไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิตดา น่วมไม้พุ่ม (2561) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมโลกยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร เพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทำให้ผู้อ่านรู้จักการคิดวิเคราะห์ พิจารณาส่งที่อ่านอย่างรอบคอบ รู้จักใช้วิจารณญาณแยกแยะข้อเท็จจริง มีเหตุผลในการตัดสินใจ ไม่หลงเชื่อ หรือตกเป็นเครื่องมือของสื่อมวลชนหรือผู้ใดสามารถกรองข้อมูลนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน พัฒนาคุณภาพชีวิตหรือสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตได้

สุจิตรา สามารถ (2562) กล่าวว่า ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาความคิดสติปัญญาให้แตกฉาน รู้จักให้เหตุผล คิดวิเคราะห์ประเมินค่าต่อสิ่งที่อ่านแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ วรนิดา พรมเขต (2559) ได้สรุปความสำคัญการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. กรองข้อมูลข่าวสารที่มีมากมายหลากหลายช่องทาง และขาดการตรวจสอบ

สังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่มีทั้งความรวดเร็ว และหลากหลาย สามารถสื่อสารกันได้หลายช่องทาง ดังนั้น จึงมีทั้งข้อมูลที่ได้รับการกรองตรวจสอบ และข้อมูลที่ไม่ได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริง เช่น การสื่อสารในอินเทอร์เน็ตที่มีการส่งต่อข้อมูล ถึงกันอย่างรวดเร็วและอาจขาดการกรอง โดยเฉพาะกระทู้แสดงความคิดเห็น ข้อมูล

ในกระทู้ อาจเป็นเพียงความคิดเห็น หรือความรู้สึกส่วนตัว ดังนั้น ผู้อ่านจึงควรพิจารณาความน่าเชื่อถือและประโยชน์ของข้อมูลก่อนตัดสินใจเชื่อ

2. ตัดสินใจเลือกได้ถูกต้อง

ปัจจุบันการโฆษณาเพื่อขายสินค้าหรือบริการมีเป็นจำนวนมากและมีจุดประสงค์เพื่อการโน้มน้าวใจ หรือชักจูงใจด้วยการจำแนกข้อดีของสินค้าหรือบริการออกมาให้ผู้อ่านได้เห็นมากที่สุด ซึ่งเป็นข้อมูลเพียงด้านเดียว ดังนั้น ในการอ่านข้อมูลประเภทนี้ผู้อ่านควรใช้วิจารณญาณ พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความจำเป็นข้อดีและข้อเสียเพื่อเปรียบเทียบกับสินค้าและบริการอื่นก่อนตัดสินใจเชื่อและซื้อ

3. แสดงออกทางการเมืองที่เหมาะสม

คนในสังคมไทยมีอิสรภาพและเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น หน้าที่ของพลเมืองที่ดีควรศึกษาข้อมูลทางการเมืองที่ตนสนใจอย่างถี่ถ้วน พิจารณาความถูกต้องของข้อมูลและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับสังคม และแสดงออกด้วยภาษาและวิธีการที่สุภาพเหมาะสม

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถที่ต้องมุ่งเน้นให้เกิดกับทุกคนและทุกช่วงวัย เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมทั้งสิ้น

3. กระบวนการของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องพิจารณาข้อความที่อ่านอย่างละเอียดรอบคอบ จับใจความสำคัญของเรื่อง วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ใช้ประสบการณ์และความรู้เดิม สรุปแนวคิดและจุดมุ่งหมายในการนำเสนอของผู้เขียนแล้วจึงประเมินค่าตัดสินเรื่องที่อ่าน ซึ่งกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 6 ขั้น สอดคล้องกับลำดับพฤติกรรมของบลูม ได้แก่ ขั้นที่ 1 ความรู้และการจำ ขั้นที่ 2 ความเข้าใจ ขั้นที่ 3 การนำไปใช้ ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์ ขั้นที่ 6 การประเมินค่า (วนิดา พรหมเขต, 2561) โดย วนิดา พรหมเขต (2559) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านในใจที่มีกระบวนการสัมพันธ์กับการทำงานของสมอง เพราะเมื่อสายตารับภาพที่เป็นสัญลักษณ์ในบทอ่านแล้วสมองจะต้องทำการแปลและตีความ วิเคราะห์ผล และประมวลข้อมูลออกมาเพื่อการนำไปใช้ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. สายตาจับสัญญาณภาพ

เมื่อสายตาจับสัญญาณภาพที่เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสาร เช่น ตัวอักษร หรือรูปภาพ สมองก็จะเกิดการรับรู้ภาพและแปลความหมายของสัญลักษณ์นั้นในขั้นต่อไป

2. การแปลและตีความ

เมื่อเห็นภาพนั้นแล้วสมองจะแปลความสัญลักษณ์ที่เห็นให้เป็นความหมาย ผู้อ่านจะต้องมีความรู้ในภาษานั้นจึงจะสามารถทำความเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ เช่น อ่านหนังสือภาษาอังกฤษ ก็ต้องมีความรู้ในภาษาอังกฤษ อ่านหนังสือภาษาไทยก็ต้องมีความรู้ในภาษาไทย นั่นหมายถึงผู้อ่านจะต้องอ่านหนังสือออกแล้วก็ต้องพยายามทำความเข้าใจความหมาย ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การทำความเข้าใจความหมายนี้บางครั้งผู้เขียนก็สื่อความออกมาตรง ๆ ไม่ซับซ้อน แต่ถ้าเป็นงานเขียนที่ใช้ศิลปะในการประพันธ์ผู้เขียนอาจจะไม่บอกตรง ๆ แต่ใช้การเปรียบเทียบผู้อ่านต้องตีความเพื่อให้เข้าใจความหมายแฝงที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

3. การวิเคราะห์

การวิเคราะห์ผลจากสิ่งที่อ่านเป็นการพิจารณาลักษณะที่อ่านให้ละเอียด เช่น ความถูกต้องของภาษา และเนื้อหา การวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน อารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนไปจนสาระที่ได้รับจากเรื่องที่อ่าน ในขั้นของการวิเคราะห์นี้บางครั้งก็ทำงานคู่กับการตีความ เพราะหากไม่สามารถวิเคราะห์หน้าเสียงหรือจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ก็ไม่สามารถตีความได้ถูกต้อง

4. การประมวลผล

การประมวลผลหรือการสังเคราะห์ คือ เมื่อสมองคิดแยกแยะเพื่อพิจารณาลักษณะที่อ่านในขั้นการวิเคราะห์แล้วสมองก็จะประมวลข้อมูลเพื่อเป็นการสรุปสิ่งที่ได้รับจากการอ่าน ว่าน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดเพื่อตัดสินใจที่จะนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งอยู่ในขั้นต่อไป

5. การนำไปใช้

การนำไปใช้อาจเป็นการใช้ในรูปแบบของการเก็บเป็นความรู้ ข้อคิด หรือใช้ในการตอบคำถาม หรือใช้เพื่อการทำงานให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมก็ได้

4. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถอันประกอบด้วยความสามารถในการอ่านเพื่อแยกแยะสารที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปสาระสำคัญของเรื่องราว ใคร ทำอะไร ทำทำไม ทำที่ไหน เมื่อไร และผลของการกระทำเป็นอย่างไร การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของเรื่องหรือของผู้แต่ง การตีความ ทั้งเสียง คำ ความหมาย ตลอดจนสัญลักษณ์ต่าง ๆ การสังเคราะห์เรื่องราวใหม่ และสุดท้ายต้องประเมินค่าหรือตัดสินได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้น

ดีหรือไม่ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ (ชลธิชา หอมพุ่ม, 2557) ทั้งนี้ มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ต่อไปนี้

วนิดา พรหมเขต (2559) แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้อ่าน 8 พฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การจับใจความสำคัญของเรื่อง
2. การตีความคำศัพท์ สำนวนโวหาร หรือถ้อยคำอันเป็นสัญลักษณ์
3. การวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน
4. การวิเคราะห์น้ำเสียงของผู้เขียน
5. การจำแนกประเภทของงานเขียน
6. การแยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความรู้สึก
7. การพิจารณาความน่าเชื่อถือ
8. การประเมินค่างานเขียน หรือประโยชน์ที่ได้จากงานเขียน

สิริพร รัตนมุง (2559) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสรุปได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน
2. แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกันได้
3. สรุปสาระสำคัญของเรื่องราว ใคร ทำอะไร ทำที่ไหน เมื่อไร ผลของการกระทำเป็นอย่างไร
4. วิเคราะห์ วิจารณ์ ตีความ ประเมินค่าหรือตัดสินได้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นดีหรือไม่ น่าเชื่อถือมากน้อยหรือไม่อย่างไร โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ

สิริพงษ์ กาละพงษ์ (2562) ได้สรุปและเรียงเรียงความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 7 ประเด็น ดังนี้

1. สามารถจับใจความและตระหนักถึงประเด็นปัญหา หรือข้อสงสัยที่ปรากฏในเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่องที่เกิดขึ้นกับใคร กระทำสิ่งใด สถานที่เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร การลำดับเรื่อง รวมถึงเหตุผลของเรื่อง เข้าใจวัตถุประสงค์และความคิดของผู้เขียน อีกทั้งสามารถระบุประเด็นปัญหาของเรื่องว่ามีจุดใดเป็นปัญหาคลุมเครือที่น่าสนใจนำไปสู่การตั้งคำถาม

2. สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกัน รวมถึงสามารถแยกแยะและเปรียบเทียบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านทั้งทางตรงหรือทางอ้อม

3. สามารถตีความ หมายถึง ความสามารถในการตีความภาพ หรือข้อความที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวโดยตรง ซึ่งอาจใช้สัญลักษณ์อื่น ๆ ในการกล่าวแทน ผู้อ่านที่ดีต้องสามารถตีความได้ถูกต้องเพื่อที่จะทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ถูกต้องและตรงประเด็น

4. สามารถคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า หมายถึง ความสามารถในการคาดคะเนคำตอบ หรือเรื่องราวที่จะปรากฏขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและพื้นความรู้เดิมของผู้อ่านมาใช้คาดเดาคำตอบอย่างมีเหตุผล

5. สามารถสรุปความจากหลักฐานที่มี หมายถึง ความสามารถในการที่จะพิจารณาหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่โดยใช้หลักเหตุผลแบบอุปมานและอนุมาน หรืออ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์

6. สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านหรือประเด็นต่าง ๆ รวมถึงแสดงการตอบสนองต่อข้อมูลที่ได้รับซึ่งผ่านการพิจารณาด้วยสติปัญญาและอารมณ์ ความตรงตริงใจต่อเรื่อง

7. สามารถประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ หมายถึง ความสามารถในการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของงานเขียนนั้น ๆ ว่าน่าเชื่อถือเพียงใด และมีหลักฐานหรือข้อมูลมาสนับสนุนข้อมูลนั้น ซึ่งผู้อ่านจะต้องประเมินด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่หลงใหลอคติของทั้งตนเองและผู้เขียน

รัตนภรณ์ จำรัสภูมิ (2563) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ เป็นการวัดความสามารถในการอ่าน 6 ประเด็น ดังนี้

1. ระบุประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
2. การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล
3. การทำนายผลที่น่าจะเกิดตามมา
4. การแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลเป็นข้อเท็จจริง ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อมูลใดเป็นข้อคิดเห็น
5. การลงข้อสรุป ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการสรุปโดยการใช่เหตุผลทั้งแบบอุปนัยและนิรนัย
6. สังเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบและสังเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบและสังเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ชลธิชา หอมพุ่ม (2557)	สิริพร รัตนมุง (2559)	วนิดา พรมเขต (2559)	สิริพงษ์ กาละพงษ์ (2562)	รัตนภรณ์ จำรัสภูมิ (2563)	ความสามารถ ในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์
1. สรุป สาระสำคัญ	1. สรุป สาระสำคัญ	1. จับใจความ สำคัญ	1. จับใจความ และตระหนักถึง ประเด็นปัญหา	1. ระบุประเด็น ปัญหา	1. จับใจความ สำคัญและระบุ ประเด็นปัญหา
2. แยกแยะ ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็น	2. วิเคราะห์ จุดประสงค์ของ ผู้เขียน	2. วิเคราะห์ จุดประสงค์ ของผู้เขียน	2. วิเคราะห์ แยกแยะ และ เปรียบเทียบ	2. การแยกแยะ ข้อมูล	2. วิเคราะห์และ แยกแยะ
3. วิเคราะห์และ สังเคราะห์	3. แยกแยะ ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็น	3. วิเคราะห์ น้ำเสียงของ ผู้เขียน			
	4. วิเคราะห์ วิจารณ์	4. จำแนก ประเภทงานเขียน			
4. ดีความ		5. ดีความ	3. ดีความ		3. ดีความ
			4. การทำนาย สิ่งที่เกิดขึ้น ล่วงหน้า	3. การทำนาย ผลที่นำจะเกิด ตามมา	4. คาดคะเน เรื่องราว
			5. สรุปความ	4. การลง ข้อสรุป	5. สรุปความ
			6. ตอบสนองต่อ เรื่องที่อ่าน		6. ตอบสนองต่อ เรื่องที่อ่าน
5. ประเมินค่า หรือตัดสิน	5. ประเมินค่า หรือตัดสิน	6. พิจารณา ความน่าเชื่อถือ	7. ประเมินค่า และ	5. การตัดสิน ความน่าเชื่อถือ	7. ประเมินค่าและ ความน่าเชื่อถือ
	6. สังเคราะห์ ข้อคิดหรือ คุณค่า	7. ประเมินค่า หรือประโยชน์	ความน่าเชื่อถือ		

จากตาราง 3 พฤติกรรมบ่งชี้ในการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกได้ว่าตัวละครเป็นใคร ทำอะไร ทำสถานที่ไหน ทำเมื่อไหร่ ทำอย่างไร และผลของการกระทำเป็นอย่างไร รวมทั้งระบุประเด็นปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราว

2. ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากเรื่องราวที่อ่าน รวมทั้งจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกัน

3. ความสามารถตีความ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณารายละเอียดของเนื้อเรื่องที่แฝงนัยสำคัญ สัญลักษณ์ หรือภาพแทนที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวโดยตรง

4. ความสามารถคาดคะเนเรื่องราว หมายถึง ความสามารถในการคาดเดาคำตอบหรือเรื่องราวที่จะเกิดในอนาคต โดยมีเหตุผลประกอบและคำนึงถึงความเป็นไปได้

5. ความสามารถสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการแปลความเหตุการณ์จากเรื่องราวและบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน จากนั้นเรียบเรียงข้อความให้มีลักษณะสั้น กระชับ มีใจความสมบูรณ์ แล้วได้เป็นข้อสรุป

6. ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวที่อ่าน โดยแสดงความคิดเห็นด้วยสติปัญญาอย่างพินิจพิเคราะห์และยึดหลักความสมเหตุสมผล

7. ความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ หมายถึง ความสามารถในการบอกคุณค่าที่ได้รับจากเรื่องราวที่อ่าน หรือแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และพิจารณาความน่าเชื่อถือของเรื่องราว ว่าน่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร โดยให้เหตุผลประกอบ

5. วิธีการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องกำหนดพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด วิธีการวัด เครื่องมือที่จะใช้ในการวัด กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนนักเรียนให้ชัดเจน ซึ่งภษิตา ชัยศิลป์ (2563) ได้สรุปแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัดว่าต้องการวัดผู้เรียนในด้านใด เช่น ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย หรือด้านทักษะพิสัย

2. กำหนดเครื่องมือหรือแบบทดสอบที่จะใช้ในการวัดตามคุณลักษณะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ แบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก, แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก, คำถามแบบปลายเปิด และแบบสังเกต

3. กำหนดเกณฑ์และคะแนนในการวัด เช่น หากตอบถูกต้องจะได้คะแนนเท่าใด ตอบถูกแต่เพียงส่วนหนึ่ง ตอบไม่ถูกหรือไม่ตอบเลยควรให้คะแนนอย่างไร

ทั้งนี้ Finocchiaro and Sako (1983 อ้างอิงใน เพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์, 2561) ได้กำหนดแบบวัดสำหรับการประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3 รูปแบบ คือ 1) แบบทดสอบอัตนัย ได้แก่ แบบทดสอบความเรียงที่ให้ผู้เรียนตอบจากเรื่องที่อ่าน โดยเขียนคำตอบเป็นประโยคหรือข้อความยาว ๆ 2) แบบทดสอบปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบถูกผิด และแบบเติมคำ 3) แบบทดสอบกึ่งปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบที่ต้องการคำตอบสั้น ๆ เพื่อเติมหรือต่อให้ข้อความให้สมบูรณ์ ซึ่งในทางปฏิบัตินิยมใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ เพราะการตรวจให้คะแนนสะดวกรวดเร็ว การคิดค่าคะแนนมีความเที่ยงตรง ใครเป็นผู้ตรวจก็ได้คะแนนที่ออกมามีความเที่ยงตรง รวมทั้งเป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นสูง สะดวกในการให้คะแนน และใช้เวลาในการทำแบบทดสอบน้อย อีกทั้งยังสามารถถามได้ครอบคลุมเนื้อหาหลาย ๆ ด้าน และสามารถใช้วัดกับผู้สอบทุกระดับ (ยุพพรพรรณ ดินดีสัตยานนท์, 2555) สอดคล้องกับ กานดา เจริญเตี้ย (2564) กล่าวว่า การวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่ถ้าวัดการตีความควรเป็นแบบปรนัย และเป็นแบบเลือกตอบ 4-5 ตัวเลือก เพื่อให้ครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และสามารถวัดและประเมินความสามารถผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการสร้างคำถามในแบบทดสอบให้ครอบคลุมเกณฑ์การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 6 ชั้น ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าให้ครบถ้วน (กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง, 2554)

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยของ สกุลการ สังข์ทอง (2562); ภาษิตา ชัยศิลป์ (2563) และสันติศักดิ์ ทองสร้อย (2564) ใช้รูปแบบเดียวกัน คือ วัดทั้งปรนัยและอัตนัยได้วัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนออกเป็น 2 แบบ คือ แบบทดสอบปรนัยหรือชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และแบบทดสอบอัตนัยหรือแบบคำถามปลายเปิด ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การตีความ การประเมินคุณค่า การประยุกต์ใช้

จะเห็นได้ว่า วิธีการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีทั้งแบบปรนัยและอัตนัย ทั้งนี้ เนื่องจากแบบทดสอบปรนัยมีความตรงสูง สามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมของด้านพุทธิพิสัย มีความเป็นปรนัยสูง สามารถตรวจให้คะแนนได้เหมือนกัน แม้ว่าผู้ประเมินจะต่างคนกัน ใช้เวลาน้อยในการสร้างและการตรวจให้

คะแนน (มณีญา สุราช, 2560; วรรณากร พรประเสริฐ, 2563) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบทดสอบปรนัยเป็นหลักในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน

ชลธิชา หอมพุ่ม (2560) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนกำแพงแสน และโรงเรียนโพรงมะเดื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก ได้ทั้งหมด 58 แนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทุกแนวมีการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 และ 2) การทดลองใช้และการขยายผล ในด้านความพึงพอใจ พบว่า ทั้งครูและนักเรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผล มีความพึงพอใจแนวการจัดการจัดกิจกรรมในระดับมากที่สุด ด้านการเกิดขึ้นของความสามารถในศตวรรษที่ 21 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มขยายผลมีความความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้วิจารณญาณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการแก้ปัญหา

กัญญาณัฐ มีคง และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นและเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพงพะยอม จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพงพะยอม จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นและเทคนิคการตั้งคำถาม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นและเทคนิคการตั้งคำถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.09/80.24 มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยผลคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.50 ผลคะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ค่าความก้าวหน้า

ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.50 คิดเป็นร้อยละ 18.33 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอำเภอฟาน สำหรับนักเรียนในเขตพื้นที่อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และประชาชนที่อาศัยในอำเภอฟาน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเจริญเมืองวิทยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามวรรณกรรมท้องถิ่น 2) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นอำเภอฟาน 3) แบบฝึกการอ่านจับใจความ และ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) วรรณกรรมท้องถิ่นอำเภอฟาน มีจำนวน 20 เรื่อง แบ่งได้ 2 ประเภท คือ นิทานเบ็ดเตล็ด จำนวน 16 เรื่อง และนิทานชาดก จำนวน 4 เรื่อง และ 2) ผลการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอำเภอฟาน มีเกณฑ์ประสิทธิภาพเท่ากับ 81.07/76.23

ภัทรสุดา นาคสุข (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถทางการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเวียงทูน จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องเทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยผลการทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.89 มากกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.78 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตามกลวิธี SQP2RS

ชนัญพร ณรงค์ทิพย์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทย โดยใช้กลวิธี SQP2RS ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการตอบสนองต่อวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 78 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองซึ่งจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์ SQP2RS และกลุ่มควบคุมซึ่งจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยแบบปกติ กลุ่มละ 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและแบบบันทึกการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมพื้นบ้านโดยใช้กลยุทธ์ SQP2RS และแผนการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมพื้นบ้านแบบปกติ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนเมื่อมีการวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) กลุ่มทดลองมีการพัฒนาการด้านความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) กลุ่มทดลองมีการพัฒนาการด้านความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณกรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สกุรัตน์ เจริญอินทร์พรหม (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 โรงเรียนนราชนิบุรณะ จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิด 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิดหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

Sandra (2019) พบปัญหาคะแนนนักเรียนส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ขาดความรู้ในกลวิธีการอ่าน ขาดความสามารถในการหาข้อมูล หรือแนวคิดสำคัญของบทอ่าน จึงทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลยุทธ์ SQP2RS ที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ และปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า หลังใช้กลยุทธ์ SQP2RS นักเรียนมีทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น

และปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ สื่อการสอน สื่อ กิจกรรมในชั้นเรียน การจัดการชั้นเรียน กลยุทธ์ของครู และแนวทางของครู ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลังการใช้กลยุทธ์ SQP2RS สามารถเพิ่มระดับความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้

Panjaitan and Juliantina (2020) ได้ศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ SQP2RS ที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับเกรด 10 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน ประกอบด้วย นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 23 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนใหม่ คือ SQP2RS ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่านมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ SQP2RS ส่งผลกระทบบ่อยอย่างมีนัยสำคัญต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน

Patty and Ambon (2021) ได้วิจัยเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลยุทธ์ SQP2RS เพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์ SQP2RS ที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า การใช้กลยุทธ์ SQP2RS สามารถพัฒนาความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ชลธิชา หอมพุ่ม (2557) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) รูปแบบการสอนวรรณคดีไทย 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 4) แบบวัดความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัดวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยสนับสนุนการรูปแบบไปทดลองใช้ กระบวนการเรียนการสอน มี 7 ชั้น ประกอบด้วย ไร่ความสนใจ อ่านวรรณคดี วิเคราะห์ความขัดแย้ง วิเคราะห์สาเหตุ ค้นหาวิธีแก้ไข ผลของการแก้ปัญหา และสรุปและประเมินผล 2) การทดลองใช้รูปแบบการสอนและนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

และ 3) การทดลองใช้รูปแบบการสอนและนำรูปแบบการสอนไปขยายผล พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และระหว่างเรียนมีการพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สิริพร รัตนมุง (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 โรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีสอนแบบ SQ4R โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

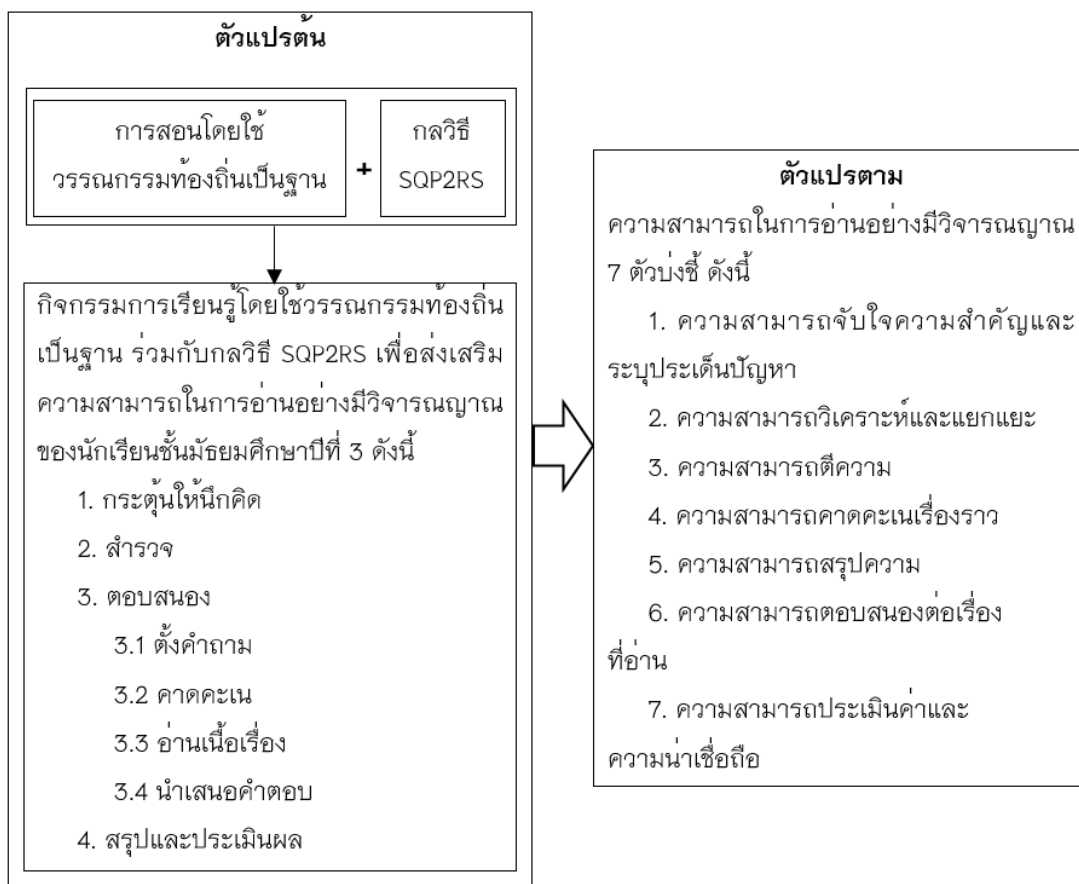
สิริพงษ์ กาละพงษ์ (2562) วิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 2 ห้องเรียน โดยสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้การจับสลากเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS จำนวน 23 คน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และ 2) แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การทดสอบค่าที่ (t-test for independent samples) และการทดสอบความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนในระยะเวลาติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

รัตนภรณ์ จำรัสภูมิ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับ

แผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิค 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเฉลี่ย 25.55 คิดเป็นร้อยละ 85.15 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 87.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-based approach) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน (Tomlinson and Lynch Brown, 1999; ธันยา พิทยาพิทักษ์, 2553; บังอร ศรีกาล, 2553; เนตรชนก รักกาญจน์นัท, 2558) คือ กระตุ้นให้นึกคิด ตอบสนองสรุปและประเมินผล และนำมาบูรณาการร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านตามกลวิธี SQP2RS ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (Echevarria, Vogt and Short, 2010; Sandra, 2019; Patty and Ambon, 2021; สกุสรัตน์ เจริญอินทร์พรหม, 2561; สิริพงษ์ กาละพงษ์, 2562; ธนวิทย์ กวินธนเจริญ, 2563) ได้แก่ สสำรวจ ตั้งคำถาม คาดคะเนคำตอบ อ่านเนื้อเรื่อง ตอบสนองและสรุป แล้วสรุปได้เป็นกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ กระตุ้นให้นึกคิด สสำรวจ ตอบสนอง สรุปและประเมินผล ทั้งนี้ ในส่วนของการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะทำการวัด 7 ตัวบ่งชี้ (ชลธิชา หอมพุ่ม, 2557; วณิดา พรหมเขต, 2559; สิริพร รัตนมุง, 2559; สิริพงษ์ กาละพงษ์, 2562; รัตนภรณ์ จำรัสภูมิ, 2563) ได้แก่ ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ ความสามารถตีความ ความสามารถคาดคะเนเรื่องราว ความสามารถสรุปความ ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน และความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และโครงสร้างรายวิชา ท23101 ภาษาไทย 1 พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในสาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ที่สามารถบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้เดียวกันได้ และพิจารณาสาระการเรียนรู้แกนกลาง พบว่า ในสาระที่ 1 มีเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับตำนานและเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสาระที่ 5 มีเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จะใช้วรรณกรรม

ท้องถิ่นที่จัดอยู่ในประเภทวรรณกรรมประวัติศาสตร์ ตำนาน (ลมูล จันทรหอม, 2533; ปุณณัฐสา โชตนาพงศ์, 2557) ที่มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่และแพร่หลายในพื้นที่จังหวัดแพร่มาเป็นแกนใน หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตำนานลานนางคอย ตำนานพระเจ้าห้าพระองค์ ตำนาน เมืองแพร่แห่งเปิด และตำนานลิลิตพระลอ จึงได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน รวม เวลาเรียน 9 ชั่วโมง ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน จำนวน 3 ชั่วโมง

ทั้งนี้ นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและประเมิน ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ในประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน สื่อ และอุปกรณ์ และการวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชา ท23101 ภาษาไทย 1 โดยวิเคราะห์โครงสร้างรายวิชา ประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ และรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.1.3 ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ และการสอนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS รวมถึง วิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.4 ออกแบบและกำหนดหน่วยการเรียนรู้ รายวิชา ท23101 ภาษาไทย 1

2.1.5 จัดทำร่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน รวมเวลาเรียน 9 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อ่านจับใจความตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน จำนวน

2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน จำนวน

3 ชั่วโมง

โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ 8 องค์ประกอบ คือ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน สื่อและอุปกรณ์ และการวัดผลและประเมินผล

2.1.6 นำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ขั้นตอนการสอน ความต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนรู้ ความเหมาะสมของการเลือกใช้กิจกรรม การวัดและประเมินผล ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน สื่อ และอุปกรณ์ และการวัดผลและประเมินผล

2.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับ กลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมดกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเหมาะสม ของแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.2 สร้างและออกแบบแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก

3 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย

1 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

กำหนดการแปลผลคะแนนความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

คะแนน 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

คะแนน 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

คะแนน 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ คือ ระดับมากขึ้นไป

2.2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ฉบับ

3.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

3.3 นำผลการพิจารณาที่ได้ทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 18 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง) จำนวน 17 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน จากขั้นตอนที่ 1

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ประเภทเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัสวิชา ท23101 ภาษาไทย 1 และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัยประเภทเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก

2.2.2 วิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ วิชา ท23101 ภาษาไทย1

2.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย ประเภทเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก โดยสร้างเพื่อไว้ 50% จำนวน 30 ข้อ เพื่อจะใช้จริง จำนวน 20 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและนิยามตัวบ่งชี้ความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ

2.2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกับขั้นตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบความ ตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับนิยามตัวบ่งชี้ความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 คือ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามตัวบ่งชี้

0 คือ ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามตัวบ่งชี้

-1 คือ แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามตัวบ่งชี้

2.2.6 นำผลการพิจารณาที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อ คำถามของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับนิยามตัวบ่งชี้ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.7 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (สุวิมล ติรกาพันธ์, 2551) ซึ่งมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 29 ข้อ

2.2.8 นำข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ด้านความตรงเชิงเนื้อหาทั้ง 29 ข้อ ไปจัดเรียงเป็น แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับทดลองใช้ เพื่อนำไปเก็บ รวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 31 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 9 คน โดยให้นักเรียนคละกันทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 3 คน

โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาวิชาภาษาไทยของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

1) ความยาก (Difficulty) และอำนาจจำแนก (Discrimination) นำผลการทดสอบที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อตรวจสอบความยากและอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 50% พิจารณาผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบแล้วทำการเลือกข้อสอบเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยถือเกณฑ์การพิจารณา คือ เลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.20–0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (สุวิมล ตีรกานันท์, 2551) ซึ่งมีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ มีจำนวน 24 ข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อสอบข้อที่ดีที่สุดมาใช้ จำนวน 20 ข้อ

2) ความเที่ยง (Reliability) นำผลการทดสอบมาคำนวณหาความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สูตร KR-20 ตามวิธีการของ Kuder Richardson พบว่า แบบทดสอบทั้งฉบับ (20 ข้อ) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 ซึ่งถือว่ามีค่าความเที่ยงสูง (สุวิมล ตีรกานันท์, 2551)

2.2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (สุวิมล ตีรกานันท์, 2551) ดังตาราง 4

ตาราง 4 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
(One Group Pretest-Posttest Design)

Pre-test	Treatment	Post-test
O_1	X	O_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

เมื่อ O_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

X แทน การใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

O_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ปฐมนิเทศ ชี้แจง ทำความเข้าใจกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

4.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง และบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4.4 ดำเนินการทดลองการส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 4 แผน ระยะเวลาในการจัดการกิจกรรม 5 สัปดาห์ รวมเวลาเรียน 9 ชั่วโมง เวลาในการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน 2 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทั้งสิ้น 11 ชั่วโมง

4.5 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง และบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4.6 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยค่าประสิทธิภาพด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (E_1) ได้มาจากคะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากการประเมินใบงาน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ได้มาจากคะแนนรวมของนักเรียนทุกคนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน

5.3 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม

ท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS โดยการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระจากกัน (Dependent sample t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี
SQP2RS ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ตามขั้นตอนการวิจัย
ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น
เป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

ส่วนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับ
กลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับ
กลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน รวมเวลาเรียน 9 ชั่วโมง คือ แผนที่ 1 อ่านจับใจความตำนาน
จำนวน 2 ชั่วโมง แผนที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง แผนที่ 3 ติความและ
ประเมินค่าตำนาน จำนวน 2 ชั่วโมง และแผนที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน จำนวน
3 ชั่วโมง โดยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม

4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) กระตุ้นให้ฝึกคิด 2) สํารวจ 3) ตอบสนอง ประกอบด้วย 3.1) ตั้งคำถาม 3.2) คาดคะเนคำตอบ 3.3) อ่านเนื้อเรื่อง 3.4) นำเสนอคำตอบ และ 4) สรุปและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 4 แผน ผ่านการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 2) สาระสำคัญ 3) สาระการเรียนรู้ 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) ชิ้นงาน/ภาระงาน 7) สื่อและอุปกรณ์ และ 8) การวัดผลและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะต่อองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ 2 องค์ประกอบ คือ ด้านกิจกรรม การเรียนรู้ และด้านชิ้นงาน/ภาระงาน และผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้

จากกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด (กระตุ้นให้ฝึกคิด สํารวจ ตอบสนอง ประกอบด้วย ตั้งคำถาม คาดคะเนคำตอบ อ่านเนื้อเรื่อง และนำเสนอคำตอบ สรุปและประเมินผล) ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับแก้ 5 ประเด็น ได้แก่

1.1 สํารวจ ลดเวลาในการอ่านสํารวจให้น้อยลง เพราะหากให้เวลามากเกินไป นักเรียนอาจจะรู้เนื้อเรื่องทั้งหมดได้

1.2 ตั้งคำถาม จากที่นักเรียนให้ตอบคำถามว่า เป็นคำถามที่ดีหรือควรปรับปรุง ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามอาจเป็นการฝึกปฏิบัติที่นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น มีรูปภาพให้ดูแล้วให้นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับรูปภาพ

1.3 คาดคะเนคำตอบ ควรอธิบายว่า คำตอบจากการคาดคะเนคืออะไร เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินอย่างราบรื่นขึ้น

1.4 นำเสนอคำตอบ ควรอธิบายว่า คำตอบจากการอภิปรายคืออะไร เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินอย่างราบรื่นขึ้น

1.5 สรุปและประเมินผล ควรให้เวลาในการทำใบงานในขั้นนี้ เพราะเป็นขั้นฝึกที่เป็น หัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เพื่อจะนำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งจะใช้เวลาคิดค่อนข้างนานที่สุด

2. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้ลดภาระงานโดยการทำใบงานให้น้อยลง ควรเน้นภาระงานที่จะทำให้ นักเรียนกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวม ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวม

แผนการจัดการเรียนรู้	M	SD	ความเหมาะสมของแผน
แผนที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญตำนาน	4.28	0.87	มาก
แผนที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน	4.38	0.84	มาก
แผนที่ 3 อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน	4.33	0.88	มาก
แผนที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน	4.46	0.76	มาก
ในภาพรวม	4.36	0.84	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวม พบว่า มีผลรวมการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.36$, $SD = 0.84$)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารายละเอียดแยกตามแผนการจัดการเรียนรู้ในประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน สื่อและอุปกรณ์ และการวัดผลและประเมินผล พบว่า

แผนที่ 1 เรื่อง อ่านจับใจความสำคัญตำนาน มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี SQP2RS ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง ตำนานลานนางคอย เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านแล้วสามารถเก็บรายละเอียดของเรื่องได้ว่า ใครทำ ทำอย่างไร และผลของการกระทำเป็นอย่างไร รวมถึงสามารถคาดคะเนคำตอบอย่างมีเหตุผลและมีความเป็นไปได้ โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญตำนาน ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 1
อ่านจับใจความสำคัญตำนาน

รายการ	M	SD	แปลผล
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.20	1.10	มาก
รวม	4.20	1.10	มาก
สาระสำคัญ			
1. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	4.20	0.84	มาก
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.20	0.84	มาก
รวม	4.20	0.84	มาก
สาระการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.89	มาก
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้	4.40	0.55	มาก
2. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.40	0.55	มาก
รวม	4.40	0.55	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหาและสาระการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
3. เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านสำรวจ	4.60	0.55	มากที่สุด
5. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน	4.60	0.55	มากที่สุด
6. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สรุปและประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด
7. เหมาะสมกับเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม	4.20	1.10	มาก
8. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.40	0.89	มาก
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
10. ส่งเสริมความสามารถจับใจความสำคัญ	4.60	0.55	มากที่สุด
11. ส่งเสริมความสามารถคาดคะเนเรื่องราว	4.20	1.10	มาก
รวม	4.45	0.77	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	M	SD	แปลผล
ชิ้นงาน/ภาระงาน			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	4.40	0.89	มาก
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	1.10	มาก
4. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.40	0.89	มาก
รวม	4.35	0.94	มาก
สื่อและอุปกรณ์			
1. เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.89	มาก
การวัดผลและประเมินผล			
1. วิธีการวัดและเครื่องมือการวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.20	1.30	มาก
2. เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน เข้าใจง่าย	3.40	0.55	ปานกลาง
3. วิธีการและเกณฑ์ที่ระบุไว้สามารถใช้ประเมินได้	4.00	1.00	มาก
รวม	3.87	0.95	มาก
ภาพรวมแผนที่ 1	4.28	0.87	มาก

จากตาราง 6 พบว่า แผนที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญตำนาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.28$, $SD = 0.87$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมตั้งแต่ระดับปานกลางถึงมาก โดยด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.45$, $SD = 0.77$) รองลงมา คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ($M = 4.40$, $SD = 0.89$) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ($M = 4.40$, $SD = 0.55$) และด้านสื่อและอุปกรณ์ ($M = 4.40$, $SD = 0.89$) ด้านชิ้นงาน/ภาระงาน ($M = 4.35$, $SD = 0.94$) ด้านมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ($M = 4.20$, $SD = 1.10$) ด้านสาระสำคัญ ($M = 4.20$, $SD = 0.84$) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($M = 3.87$, $SD = 0.95$) ตามลำดับ

แผนที่ 2 เรื่อง อ่านสรุปความตำนาน มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี SQP2RS ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง พระเจ้าห้าพระองค์ เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านแล้วสามารถย่อเรื่องราวให้กระชับ เข้าใจง่าย และมีใจความสมบูรณ์ โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 2
อ่านสรุปความตำนาน

รายการ	M	SD	แปลผล
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.89	มาก
สาระสำคัญ			
1. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.20	1.10	มาก
รวม	4.30	0.99	มาก
สาระการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.20	0.89	มาก
รวม	4.50	0.72	มาก
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้	4.40	0.89	มาก
2. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.89	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.20	1.10	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหาและสาระการเรียนรู้	4.20	1.10	มาก
3. เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด	4.20	1.10	มาก
4. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านสำรวจ	4.40	0.89	มาก
5. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน	4.20	1.30	มาก
6. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สรุปและประเมินผล	4.40	0.89	มาก
7. เหมาะสมกับเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
8. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.20	1.10	มาก
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
10. ส่งเสริมความสามารถสรุปความ	4.40	0.89	มาก
รวม	4.32	0.98	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	M	SD	แปลผล
ชิ้นงาน/ภาระงาน			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	4.40	0.89	มาก
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
4. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.20	1.10	มาก
รวม	4.35	0.94	มาก
สื่อและอุปกรณ์			
1. เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.60	0.55	มากที่สุด
การวัดผลและประเมินผล			
1. วิธีการวัดและเครื่องมือการวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน เข้าใจง่าย	3.80	0.45	มาก
3. วิธีการและเกณฑ์ที่ระบุไว้สามารถใช้ประเมินได้	4.20	0.84	มาก
รวม	4.13	0.73	มาก
ภาพรวมแผนที่ 2	4.38	0.84	มาก

จากตาราง 7 พบว่า แผนที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.38$, $SD = 0.84$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมตั้งแต่ระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยด้านสื่อและอุปกรณ์ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.60$, $SD = 0.55$) รองลงมา คือ ด้านสาระการเรียนรู้ ($M = 4.50$, $SD = 0.72$) ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ($M = 4.40$, $SD = 0.89$) และด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ($M = 4.40$, $SD = 0.89$) ด้านชิ้นงาน/ภาระงาน ($M = 4.35$, $SD = 0.94$) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 4.32$, $SD = 0.98$) ด้านสาระสำคัญ ($M = 4.30$, $SD = 0.99$) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($M = 4.13$, $SD = 0.73$) ตามลำดับ

แผนที่ 3 เรื่อง อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี SQP2RS ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง เมืองแพร์แห่งระเบิด เพื่อให้ นักเรียนอ่านแล้วสามารถตีความสัญลักษณ์สำคัญในเรื่อง สามารถบอกคุณค่าหรือแนวทางการประยุกต์ใช้และพิจารณาความน่าเชื่อถือของเรื่องที่อ่าน โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 3 อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน ดังรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 3 อ่านตีความ
และประเมินค่าตำนาน

รายการ	M	SD	แปลผล
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.89	มาก
สาระสำคัญ			
1. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.20	1.10	มาก
รวม	4.30	0.99	มาก
สาระการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.89	มาก
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้	4.20	1.10	มาก
2. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.40	0.89	มาก
รวม	4.30	0.99	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหาและสาระการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
3. เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด	4.40	0.89	มาก
4. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านสำรวจ	4.60	0.55	มากที่สุด
5. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน	4.40	0.89	มาก
6. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สรุปและประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด
7. เหมาะสมกับเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม	4.40	0.89	มาก
8. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.40	0.89	มาก
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	1.10	มาก
10. ส่งเสริมความสามารถตีความ	4.60	0.55	มากที่สุด
11. ส่งเสริมความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ	4.40	0.89	มาก
รวม	4.44	0.82	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการ	M	SD	แปลผล
ชิ้นงาน/ภาระงาน			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	4.40	0.89	มาก
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
4. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.20	1.10	มาก
รวม	4.35	0.94	มาก
สื่อและอุปกรณ์			
1. เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.40	0.89	มาก
รวม	4.50	0.72	มาก
การวัดผลและประเมินผล			
1. วิธีการวัดและเครื่องมือการวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน เข้าใจง่าย	3.40	0.55	ปานกลาง
3. วิธีการและเกณฑ์ที่ระบุไว้สามารถใช้ประเมินได้	4.00	1.00	มาก
รวม	3.93	0.81	มาก
ภาพรวมแผนที่ 3	4.33	0.88	มาก

จากตาราง 8 พบว่า แผนที่ 3 อ่านดีความและประเมินค่าตำนาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.33, SD = 0.88$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมตั้งแต่ระดับปานกลางถึงมาก โดยด้านสื่อและอุปกรณ์ มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ($M = 4.50, SD = 0.72$) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 4.44, SD = 0.82$) ด้านมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด ($M = 4.40, SD = 0.89$) ด้านสาระการเรียนรู้ ($M = 4.40, SD = 0.89$) ด้านชิ้นงาน/ภาระงาน ($M = 4.35, SD = 0.94$) ด้านสาระสำคัญ ($M = 4.30, SD = 0.99$) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ($M = 4.30, SD = 0.99$) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($M = 3.93, SD = 0.81$) ตามลำดับ

แผนที่ 4 เรื่อง อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี SQP2RS ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง ลิลิตพระลอ เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านแล้วสามารถบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน แยกแยะข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงข้อคิดเห็น พิจารณาตัวละคร และแสดงความคิดเห็นทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการ การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน ดังรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนที่ 4
อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน

รายการ	M	SD	แปลผล
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.89	มาก
สาระสำคัญ			
1. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.80	0.45	มากที่สุด
สาระการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.50	0.72	มาก
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้	4.40	0.89	มาก
2. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.20	1.10	มาก
รวม	4.30	0.99	มาก
กิจกรรมการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหาและสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3. เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านสำรวจ	4.60	0.55	มากที่สุด
5. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน	4.40	0.89	มาก
6. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สรุปและประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด
7. เหมาะสมกับเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม	4.20	1.10	มาก
8. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
10. ส่งเสริมความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ	4.60	0.55	มากที่สุด
11. ส่งเสริมความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน	4.40	0.89	มาก
รวม	4.51	0.69	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	M	SD	แปลผล
ชิ้นงาน/ภาระงาน			
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	4.40	0.89	มาก
3. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	1.10	มาก
4. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.40	0.89	มาก
รวม	4.35	0.94	มาก
สื่อและอุปกรณ์			
1. เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
2. เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.60	0.55	มากที่สุด
การวัดผลและประเมินผล			
1. วิธีการวัดและเครื่องมือการวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.20	1.10	มาก
2. เกณฑ์การประเมินผลชัดเจน เข้าใจง่าย	3.40	0.55	ปานกลาง
3. วิธีการและเกณฑ์ที่ระบุไว้สามารถให้ประเมินได้	4.00	1.00	มาก
รวม	4.20	0.88	มาก
ภาพรวมแผนที่ 4	4.46	0.76	มาก

จากตาราง 9 พบว่า แผนที่ 4 อานวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.46$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมตั้งแต่ระดับปานกลางถึงมากที่สุด โดยด้านสาระสำคัญ มีความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.80$, $SD = 0.45$) รองลงมา คือ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ($M = 4.60$, $SD = 0.55$) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 4.51$, $SD = 0.69$) ด้านสาระการเรียนรู้ ($M = 4.50$, $SD = 0.72$) ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ($M = 4.40$, $SD = 0.89$) ด้านชิ้นงาน/ภาระงาน ($M = 4.35$, $SD = 0.94$) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ($M = 4.30$, $SD = 0.99$) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($M = 4.20$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับ กลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ จำนวน 4 แผน รวมเวลาเรียน 9 ชั่วโมง เวลาในการเก็บ ข้อมูล 5 สัปดาห์ กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 6 คน นักเรียนหญิง 11 คน

ซึ่งจะแบ่งการนำเสนอผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรม
ท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้	รอยละของ	รอยละของ	E_1/E_2
	คะแนน ระหว่างเรียน	คะแนน หลังเรียน	
แผนที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญตำนาน	85.59		
แผนที่ 2 อ่านสรุปความตำนาน	87.50		
แผนที่ 3 อ่านตีความและประเมินค่า ตำนาน	82.65	80.29	83.28/80.29
แผนที่ 4 อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ ตำนาน	78.24		
เฉลี่ยรวมรอยละ	83.28		

จากตาราง 10 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน ที่ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน
มีค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 83.28 และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน
คิดเป็นร้อยละ 80.29 ซึ่งหมายความว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน
ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.28/80.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80
จึงสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียน
การสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS โดยผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นได้ค่า $Z_{skewness} = 1.73$, $Z_{kurtosis} = 1.37$ และ Kolmogorov-Smirnov = .16, $p = .20$ แสดงว่า ข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ จึงสรุปได้ว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นสามารถวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent sample t-test) ได้ ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS

ตัวบ่งชี้	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	M	SD	M	SD		
1. ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา	1.82	1.01	2.35	0.49	2.50	.012
2. ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ	1.17	0.88	2.47	0.62	5.42	<.001
3. ความสามารถตีความ	1.00	0.61	2.65	0.60	7.29	<.001
4. ความสามารถคาดคะเนเรื่องราว	0.88	0.48	1.88	0.33	11.66	<.001
5. ความสามารถสรุปความ	1.82	0.72	2.47	0.51	3.40	.002
6. ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน	1.05	0.55	1.70	0.68	3.40	.002
7. ความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ	1.05	0.74	2.52	0.51	7.58	<.001
ในภาพรวม	8.82	1.66	16.05	1.95	15.80	<.001

* $p < .05$

จากตาราง 11 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียน ($M = 16.05$, $SD = 1.95$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 8.82$, $SD = 1.66$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 15.80$, $p < .001$ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกด้าน โดยด้านที่ 1 ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหาหลังเรียน ($M = 2.35$, $SD = 0.49$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 1.82$, $SD = 1.01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 2.50$, $p = .012$ ด้านที่ 2 ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะหลังเรียน ($M = 2.47$, $SD = 0.62$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 1.17$, $SD = 0.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 5.42$, $p < .001$ ด้านที่ 3 ความสามารถตีความหลังเรียน ($M = 2.65$, $SD = 0.60$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 1.00$, $SD = 0.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 7.29$, $p < .001$ ด้านที่ 4 ความสามารถคาดคะเนเรื่องราวหลังเรียน ($M = 1.88$, $SD = 0.33$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 0.88$, $SD = 0.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 11.66$, $p < .001$ ด้านที่ 5 ความสามารถสรุปความหลังเรียนสูงกว่า ($M = 2.47$, $SD = 0.51$) ก่อนเรียน ($M = 1.82$, $SD = 0.72$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 3.40$, $p = .002$ ด้านที่ 6 ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านหลังเรียนสูงกว่า ($M = 1.70$, $SD = 0.68$) ก่อนเรียน ($M = 1.05$, $SD = 0.55$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 3.40$, $p = .002$ และด้านที่ 7 ความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือหลังเรียนสูงกว่า ($M = 2.52$, $SD = 0.51$) ก่อนเรียน ($M = 1.05$, $SD = 0.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 7.58$, $p < .001$

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS และวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS 4 จำนวน 9 ชั่วโมง และ 2) แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบทดสอบปรนัย ประเภทเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ดำเนินการตามแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS โดยหาค่าร้อยละ และ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระจากกัน (Dependent sample t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) กระตุ้นให้นึกคิด 2) สำรวจ 3) ตอบสนอง ประกอบด้วย 3.1) ตั้งคำถาม 3.2) คาดคะเนคำตอบ 3.3) อ่านเนื้อเรื่อง 3.4) นำเสนอคำตอบ และ 4) สรุปและประเมินผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 2) สาระสำคัญ 3) สาระการเรียนรู้ 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) ชิ้นงาน/ภาระงาน 7) สื่อและอุปกรณ์ และ 8) การวัดผลและประเมินผล ซึ่งผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ในภาพรวมแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.36$, $SD = 0.84$) เมื่อพิจารณารายแผน พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 แผน ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะต่อแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หลังจากที่ผู้วิจัยปรับแก้แผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 17 คน ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 11 ชั่วโมง แบ่งเป็นการทดสอบก่อนและหลัง จำนวน 2 ชั่วโมง และดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน จำนวน 9 ชั่วโมง ซึ่งได้ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.28/80.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2.2 ในภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน ($M = 16.05, SD = 1.95$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 8.82, SD = 1.66$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, $t(16) = 15.80, p = <.001$ และเมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นในทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการอภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS 2) ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS โดยพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และโครงสร้างรายวิชา ท23101 ภาษาไทย 1 พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในสาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก สามารถบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้เดียวกันได้ จากนั้นพิจารณาสาระการเรียนรู้แกนกลาง พบว่า สาระที่ 1 มีเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับตำนานและเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสาระที่ 5 มีเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ จึงได้วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทประวัติศาสตร์ ตำนาน มาเป็นตัวบท และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน และกลวิธี SQP2RS แล้วนำมาบูรณาการร่วมกันได้ กิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนหลัก และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งสังเคราะห์ได้ 7 ตัวบ่งชี้ แล้วนำตัวชี้วัด 2 สาระการเรียนรู้

ดังกล่าวมาบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้เดียวกันได้จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อใช้วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ จำนวน 4 แผน

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากมีงานวิจัยระบุว่า กลวิธี SQP2RS เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านและกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ตั้งแต่ขั้นก่อนอ่านนักเรียนได้สำรวจบทอ่าน ขณะอ่านได้คาดคะเน ตั้งคำถามและตรวจสอบคำตอบด้วยตนเอง และสามารถแก้ไขได้หากผิดพลาด หลังจากอ่านเสร็จแล้ว นักเรียนได้สังเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก่อนที่จะได้ข้อสรุป (Vogt and Echevarría, 2008; Sandra, 2019; Patty and Ambon, 2021; สิริพงษ์ กาละพงษ์, 2562) และวรรณกรรมท้องถิ่นที่ใช้เป็นตัวบทให้นักเรียนอ่านตามกลวิธี SQP2RS นั้น จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ ตีความ พิจารณาแยกแยะ และประเมินค่าเรื่องราว ดังผลการวิจัยของ ชลธิชา หอมพุ่ม (2560) ที่ระบุว่า วรรณกรรมท้องถิ่นให้คุณค่าด้านเนื้อหา ให้ข้อคิดในการประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างเท่าทันยุคสมัย ให้แนวคิดในการอบรมสั่งสอนสิ่งที่เป็นสากล และให้คุณค่าด้านสังคม และเป็นเครื่องสะท้อนสังคมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เพราะวรรณกรรมท้องถิ่นที่ใช้เป็นตัวบทในการอ่านเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวและมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ในท้องถิ่นของนักเรียน อย่างไรก็ตาม การคัดเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละเรื่องมาเป็นตัวบทซึ่งใช้ในการอ่าน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้สูงยิ่งขึ้นย่อมมีความสำคัญ เพราะวรรณกรรมท้องถิ่นบางเรื่องอาจจะไม่ได้ให้คุณค่าในด้านต่าง ๆ หรือบางเรื่องอาจเป็นเรื่องราวเพื่อให้ความบันเทิง เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลรวมการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.05/80.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านสำรวจ ได้สรุปความรู้ ความเข้าใจ และประเมินค่าที่ได้จากการอ่าน ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระทุกขั้นตอน ตลอดจนนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนกระตือรือร้น ตื่นตัว และสนุกสนาน ส่งผลให้บรรยากาศในการทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกันเอง และมีอิสระในการคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตอบสนอง เป็นขั้นที่นักเรียนได้ใช้วิจารณญาณในการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนได้แสดงความคิด ความรู้ ความเข้าใจอย่างอิสระ ได้รับฟัง พิจารณา และตัดสินใจ ผ่านการทำกิจกรรมกลุ่ม อีกทั้งการสรุปและประเมินผลเป็นขั้นที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้สูงขึ้น เพราะนักเรียนได้ทำใบงานจากระดับง่ายไปสู่ระดับยาก ซึ่งใบงานจะเป็นส่วนสำคัญที่นักเรียนจะได้ฝึกเพื่อนำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2564) ที่นำวรรณกรรมท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ พบว่า ผลการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอำเภอพาน มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาณัฐ มีคง และคณะ (2563) ที่นำวรรณกรรมท้องถิ่นและเทคนิคการตั้งคำถามไปใช้ในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ต่ำกว่าแผนการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ อาจเป็นเพราะคำถามในใบงานเป็นคำถามที่ให้นักเรียนใช้วิจารณญาณในระดับสูง ซึ่งนักเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องดังกล่าว และกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ปฏิบัติอาจยังไม่ส่งเสริมการใช้วิจารณญาณในระดับสูงของตัวบ่งชี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณในแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว

2.2 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังจากที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ทั้ง 4 แผนให้ส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 7 ตัวบ่งชี้ กล่าวคือ แผนที่ 1 เรื่อง อ่านจับใจความสำคัญตำนาน จะช่วยฝึกให้เกิดความสนใจจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา และความสามารถคาดคะเนเรื่องราว แผนที่ 2 เรื่อง อ่านสรุปความตำนาน จะช่วยฝึกให้เกิดความสามารถสรุปความ แผนที่ 3 เรื่อง อ่านตีความและประเมินค่าตำนาน จะช่วยฝึกให้เกิดความเข้าใจตีความและความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ แผนที่ 4 เรื่อง อ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ตำนาน จะช่วยฝึกให้เกิดความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะและความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน ดังตัวบ่งชี้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต่อไปนี้

2.2.1 ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหาหลังเรียน ($M = 2.35$, $SD = 0.49$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 1.82$, $SD = 1.01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การฝึกให้นักเรียนบอกส่วนตัวละครเป็นใคร ทำอะไร ทำสถานที่ไหน ทำเมื่อไหร่หรือช่วงเวลาไหน ทำอย่างไร ผลของการกระทำเป็นอย่างไร และบอกประเด็นปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราวเป็นอย่างไร เป็นการฝึกให้นักเรียนเก็บรายละเอียดของเรื่องได้ครบและครอบคลุม ทำให้นักเรียนได้แนวทางจับใจความสำคัญหรือแก่นเรื่องได้ สอดคล้องกับ วนิดา พรหมเขต (2559) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามด้วยเทคนิค 5W1H ช่วยในการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถการอ่านขั้นสูงต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชชีพัตถ์ ไชยเสนบดินทร์ (2564) พบว่า การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นช่วยให้นักเรียนมีความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญสูงขึ้น

2.2.2 ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะหลังเรียน ($M = 2.47$, $SD = 0.62$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 1.17$, $SD = 0.88$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ การตั้งคำถามเชิงเหตุผลจะส่งผลต่อการตอบสนองต่อวรรณกรรมท้องถิ่นที่อ่าน โดยคำถามช่วยฝึกการคิดขั้นสูง คือ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดประเมินค่า สอดคล้องกับ ธนวิทย์ กวินธนเจริญ (2563) กล่าวว่า การตั้งคำถามช่วยให้อ่านอย่างมีเป้าหมาย และกระตุ้นให้เกิด

กระบวนการอ่านในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาณัฐ มีคง และคณะ (2563) พบว่า การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นและเทคนิคการตั้งคำถามช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น

2.2.3 ความสามารถตีความ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถตีความหลังเรียน ($M = 2.65$, $SD = 0.60$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 1.00$, $SD = 0.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การฝึกให้นักเรียนได้อ่านวรรณกรรมท้องถิ่น โดยมีคำสำคัญหรือคำที่มีการเน้นช่วยให้นักเรียนเกิดความสงสัย และนำไปตั้งคำถาม หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนั้น ๆ ช่วยฝึกให้นักเรียนได้คิด โดยตีความจากเหตุการณ์ในตอนนั้น บริบท รูปภาพประกอบ ความหมายของคำ เป็นต้น อีกทั้ง สัญลักษณ์สำคัญในเรื่อง ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิถีชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยมของคนในสังคมที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมท้องถิ่นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนิดา พรหมเขต (2559) ที่กล่าวว่า การตีความช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระที่แท้จริง และได้ข้อคิดเพื่อนำมาเตือนใจและปรับใช้ในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา หอมพุ่ม (2560) พบว่า วรรณกรรมท้องถิ่นมีบทบาทในการสะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม

2.2.4 ความสามารถคาดคะเนเรื่องราว

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถคาดคะเนเรื่องราวหลังเรียน ($M = 1.88$, $SD = 0.33$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 0.88$, $SD = 0.48$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การฝึกให้นักเรียนได้คาดเดาคำตอบของคำถาม เป็นการสร้างความท้าทายและฝึกให้นักเรียนใช้ความคิด โดยคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดอย่างรอบด้าน พิจารณาความสอดคล้องแต่ละองค์ประกอบของเรื่อง และคำนึงถึงความเป็นไปได้ สอดคล้องกับสิริพงษ์ กาละพงษ์ (2562) ที่กล่าวว่า กลวิธี SQP2RS ช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลและเหตุผล ซึ่งทำให้เกิดวิจารณญาณในการอ่านขั้นต้น

2.2.5 ความสามารถสรุปความ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถสรุปความหลังเรียนสูงกว่า ($M = 2.47$, $SD = 0.51$) ก่อนเรียน ($M = 1.82$, $SD = 0.72$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การฝึกให้นักเรียนได้ร่วมกันสรุปเรื่องราว พุดแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่น่าสนใจ พุดแสดงความรู้ แง่คิดที่ได้จากวรรณกรรมท้องถิ่น ช่วยส่งเสริมความสามารถสรุปความ โดยเข้าใจเรื่องราว เหตุการณ์ คุณค่า ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมท้องถิ่นได้ยิ่งขึ้น นอกจากนี้นักเรียนจะมีแนวคิดของตนเองแล้ว ยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ที่ได้จากการแลกเปลี่ยน

ร่วมกัน สอดคล้องกับ ธนวิทย์ กวินธนเจริญ (2563) ที่กล่าวว่า การสรุปความรู้โดยการอภิปรายร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้นและมีพัฒนาการในการเรียนรู้ดีขึ้น

2.2.6 ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน หลังเรียนสูงกว่า ($M = 1.70, SD = 0.68$) ก่อนเรียน ($M = 1.05, SD = 0.55$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้ตอบสนองต่อวรรณกรรมท้องถิ่น โดยได้ใช้ความรู้เดิมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวที่มีโครงเรื่องคล้ายกับเรื่องราวที่จะได้อ่าน แสดงความคิด ความเข้าใจหลังจากที่ได้อ่านเรื่องราว นอกจากนี้ การได้ฝึกทำใบงานช่วยฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ทักษะของตนเองให้เป็นกลาง ไม่มีอคติ หรือใช้ความรู้สึกส่วนตัว สอดคล้องกับ สิริพร รัตนมุง (2559) ที่กล่าวว่า การสะท้อนกลับ ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า สอดคล้องกับ สิริพงษ์ กาละพงษ์ (2562) ที่กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนได้มุมมองที่แตกต่าง และหลากหลาย ซึ่งเป็นการขัดเกลาให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

2.2.7 ความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือหลังเรียนสูงกว่า ($M = 2.52, SD = 0.51$) ก่อนเรียน ($M = 1.05, SD = 0.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การฝึกให้นักเรียนได้ตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่ถูกต้อง โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านประเมินค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ว่า ดีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ได้อะไรจากการอ่าน และการพิจารณาความน่าเชื่อถือว่าน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้วิจารณญาณผ่านการคิดพิจารณา ซึ่งจะนำไปสู่ตัดสินใจ เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ไตร่ตรอง กลั่นกรองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของข้อมูล โดยง่าย สอดคล้องกับ วนิดา พรหมเขต (2559) กล่าวว่า พิจารณาความน่าเชื่อถือและประโยชน์ของข้อมูล ทำให้ผู้อ่านได้ใช้วิจารณญาณในการกลั่นกรองและตรวจสอบข้อมูล

ดังนั้น หลังจากที่นักเรียนได้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS ทั้ง 4 แผนข้างต้นแล้ว จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น เนื่องจากการใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นตัวบทในกระบวนการอ่านตามกลวิธี SQP2RS จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Sandra (2019), Panjaitan and Juliantina (2020) และ Patty and Ambon (2021) ที่นำกลวิธี SQP2RS ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่พบว่า กลวิธี SQP2RS สามารถพัฒนาความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้ ในขณะที่เนื้อหา

วรรณกรรมท้องถิ่นจะช่วยฝึกการคิดขั้นสูง เนื่องจากวรรณกรรมท้องถิ่นแฝงแนวคิด คติสอนใจ สะท้อนวิถีด้านต่าง ๆ แม้ว่าอาจจะไม่ได้กล่าวโดยตรงในเรื่อง สอดคล้องกับ สง่า วงศ์ไชย และคณะ (2560) ที่กล่าวว่า การใช้วรรณกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นสื่อในการจัดการสอน ช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษา สติปัญญา และสุนทรียะหรือคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น นักเรียนต้องใช้กระบวนการคิดขั้นสูงผ่านการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นร่วมกับกลวิธี SQP2RS ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น และไม่หลงเชื่อหรือตกเป็นเหยื่อของสังคมได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัญญพร ธรรมทิพย์ (2556) ที่ได้จัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยโดยใช้กลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการตอบสนองต่อวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ต่ำกว่าแผนการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ อาจเป็นเพราะคำถามในใบงานเป็นคำถามที่ให้นักเรียนใช้วิจารณญาณในระดับสูง ซึ่งนักเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จึงควรพิจารณาปรับข้อคำถามในใบงานให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนด้วย

1.2 สามารถใช้วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทอื่น เช่น นิทานพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ประเพณี พิธีกรรม เป็นต้น มาเป็นตัวบทในการจัดการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้ การคัดเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละเรื่องมาเป็นตัวบทซึ่งใช้ในการอ่าน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้สูงยิ่งขึ้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะวรรณกรรมท้องถิ่นบางเรื่องอาจจะไม่ได้ให้คุณค่าในด้านต่าง ๆ หรือบางเรื่องอาจเป็นเรื่องราวเพื่อให้ความบันเทิงเท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนว่าส่งผลอย่างไร และควรมีการวิเคราะห์แยกรายด้านของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าด้านไหนได้รับอิทธิพลมากที่สุด

2.2 เนื่องจากการวิจัยนี้ทำในขอบเขตพื้นที่โรงเรียนขยายโอกาส (ขนาดเล็ก) ในจังหวัดแพร่เท่านั้น หากมีการขยายขอบเขตโรงเรียนในการทดลอง อาจได้ข้อมูลที่ต่างกันออกไป และจะเป็นการขยายขอบเขตองค์ความรู้

บรรณานุกรม

- กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. (2554). ผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์ **อาร์อีเอพี**ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนเรียงความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2559). **วรรณกรรมพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2560). **แผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ.2560–2564**. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มงานวัดผลและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1. (2566). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1**.แพร่: งานวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- กัญญาณัฐ มีดง. (2563). **การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นและเทคนิคการตั้งคำถามเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพวงพยอมจังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- กานดา เจริญเตี้ย. (2564). **การศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R โดยอิงบทอ่านตามแนวคิดสะเต็มศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2516). **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- จันทร์ดี แสงห้าว. (2558). **การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใฝ่รู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- เฉลิมลลาภ ทองอาจ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนโดยใช้ทฤษฎีกระบวนการเขียนเชิงปัญญาพร้อมกับกลยุทธ์พุทธิปัญญาและอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชนัญพร ณรงค์ทิพย์. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยโดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทูอาร์ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการตอบสนองต่อวรรณกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชลธิชา หอมพุ่ม. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ชลธิชา หอมพุ่ม. (2560). การพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ชวิน พงษ์ผจญ. (2562). การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน: แนวคิดแนวทางปฏิบัติและประเด็นที่ควรพิจารณา. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ, 26(2), 95-125.
- ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์. (2564). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอำเภอพาน สำหรับนักเรียนในเขตพื้นที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, 32(2), 91-105.
- ธนวิทย์ กวินธนเจริญ. (2563). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธีSQP2RS. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ธวัช ปุณโณทก. (2562). วิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นเชิงเปรียบเทียบ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ฉันทยา พิทยาพิทักษ์. (2553). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎี สหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นันทนา ลีลาชัย. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญาการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการ เรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- นียดา น่วมไม้พุ่ม. (2561). ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัด สมุทรสาครที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติต่อ ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เนตรชนก รักกาญจน์นัท. (2558). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- บังอร พานทอง. (2540). การสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์. วารสารการศึกษา ปฐมวัย, 2(1), 29-39.
- บังอร ศรีกาล. (2553). ผลการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้วรรณกรรม เป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปทุมณีสา โชตนาพงศ์. (2557). การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พรทิพย์ ชังธาดา. (2538). วรรณกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรสวรรค์ ศิริกัญจนารัตน์, เสาวภา สุขประเสริฐ และวิไลวรรณ ไปนา. (2560). การสร้าง ศักยภาพการอ่านของเยาวชนในศตวรรษที่ 21. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- พิชญพรพรรณ อนันตบุญวัฒน์. (2560). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองด้วยวรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ภัทรสุดา นาคสุข. (2564). การพัฒนาความสามารถทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ภัทราวดี อุทธา. (2555). การเชื่อมโยงความในวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเรื่อง ขูลุนนางอ้าว. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ภาษิตา ชัยศิลป์. (2563). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยบูรณาการเว็บไซต์รวมกับการใช้ 5 คำถามหลักของการรู้เท่าทันสื่อสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนให้เหตุผลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มณีญา สุราช. (2660). การวัดและประเมินผลการศึกษา. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ยุพรพรรณ ดินดีสัตยานนท์. (2555). การพัฒนาโมดูลการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจที่เน้นจริยธรรมธุรกิจ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความตระหนักด้านจริยธรรมทางธุรกิจสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ปด.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- รัตนภรณ์ จำรัสภูมิ. (2563). การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ลมูล จันทร์หอม. (2533). วรรณกรรมท้องถิ่นล้านนา. เชียงใหม่: วิทยาลัยครูเชียงใหม่.
- วรรณภากร พรประเสริฐ. (2563). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

- วาฤดี อัจฉกุล. (2560). **การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง เมืองโคราช เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และควมมีจิตอนุรักษ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วนิดา พรหมเขต. (2559). **การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.** อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วิมล นีราพาธ. (2564). **ผลการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วีรศักดิ์ รักสุทธิ. (2558). **การพัฒนาความสามารถทางการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศรัณย์ ชนอม และเด่นดาว ชลวิทย์. (2566). **การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วงจรรวมรวมและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.** *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(2), 647-658.
- ศุภวรรณ มองเพชร. (2562). **ภาษาไทยพื้นฐาน.** นนทบุรี: รัตนโรจน์การพิมพ์.
- สกุลการ สังข์ทอง. (2562). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.** วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สกุลรัตน์ เจริญอินทร์พรหม. (2561). **การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธี SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิด.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สง่า วงศ์ไชย, ชุติมาขุนแสง และคำขวัญ ชูเอียด. (2560). **การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นในการสอนวิชาภาษาไทยของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิชาเอกภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). **ผลการประเมิน PISA 2018: นักเรียนไทยวัย 15 ปี รู้และทำอะไรได้บ้าง.** กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ.

- สันติศักดิ์ ทองสร้อย. (2564). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิคการรู้ซ้ร่วมกับการใช้คำถามพัฒนาการคิดขั้นสูง**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริพงษ์ กาละพงษ์. (2562). **ผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สิริพร รัตนมุง. (2559). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สุจิตรา สามารถ. (2562). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบKWLH-Plus ร่วมกับเทคนิค TGT (Team Games Tournament)**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ardhian, T., Ummah, I., Anafiah, S., and Rachmadtullah, R. (2020). Reading and Critical Thinking Techniques on Understanding Reading Skills for Early Grade Students in Elementary School. *International Journal of Instruction*, 13(2), 107–118.
- Echevarría, J., Vogt, M., and Short, D. (2010). **Making content comprehensible for secondary English learners model**. Boston: Pearson Education.
- Goodman, K. (1996). **What's whole in language**. New Hampshire: Heinemann Education.
- Tomlinson, C., and Lynch–Brown, C. M. (1999). **Essentials of children's literature** (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

- Panjaitan, E. and Juliantina, J. (2020). The effect of Survey, Question, Predict, Read, Respon and Summarize (SQP2RS) on students' reading comprehension of the tenth grade students of smk swasta abdi negara binjai at academic year 2019/2020. **Journal Education and Development**, 8(4), 488–488.
- Patty, J., and Ambon, F. U. (2021). The Influence of using SQPR2RS (Survey, Question, Predict, Read, Respond, Summarize) Strategy To Improve Students' Reading Comprehension. **Jurnal Tahuri**, 18(1), 55–65.
- Sandra. (2019). Improving students' reading comprehension by using Survey, Question, Predict, Read, Respon and Summarize (SQP2RS) technique at smp negeri 7 gunung talang elp. **Journal of English language pedagogy**, 4(2), 45–53.
- Stewing, JW and Nordberg, B. (1995). **Exploring language art in the elementary classroom**. Wadworth: Belmont.
- Vogt, M., and Echevarria, J. (2008). **99 ideas and activities for teaching English learners with the SIOP model**. Boston: Pearson Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS มีจำนวน 5 ท่าน ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1. ผศ.ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและนวัตกรรมการศึกษา อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ดร.วศินี รุ่งเรือง อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1. ดร.จุฑามาศ แสงงาม อาจารย์ประจำภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. ดร.ดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

1. นางรัตน์ทิพร อุดคำมี ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านวังพ่อน (สิทธิราษฎร์บำรุง)

ภาคผนวก ข ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัด
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ					รวม	IOC	สรุปผล
	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)							
	1	2	3	4	5			
ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	+1	-1	+1	+1	2	0.40	ตัดทิ้ง
ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ								
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ความสามารถตีความ								
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ความสามารถคาดคะเนเรื่องราว								
14	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
15	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.60	ใช้ได้
ความสามารถสรุปความ								
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน								
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ					รวม	IOC	สรุปผล
	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)							
	1	2	3	4	5			
ความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ								
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

จากตาราง 12 พบว่า ข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีจำนวน 29 ข้อ ซึ่งสามารถนำไปใช้หาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยงต่อไป

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพข้อสอบ	ข้อสอบที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา				
1	0.33	0.30	ใช้ได้	ข้อที่ 1
2	0.33	0.75	ใช้ได้	ข้อที่ 2
3	0.44	0.55	ใช้ได้	ข้อที่ 3
ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ				
4	0.33	0.30	ใช้ได้	-
5	0.56	0.35	ใช้ได้	ข้อที่ 4
6	0.44	0.55	ใช้ได้	ข้อที่ 5
7	0.44	0.55	ใช้ได้	ข้อที่ 6
8	0.56	0.35	ใช้ได้	-
ความสามารถตีความ				
9	0.33	0.30	ใช้ได้	ข้อที่ 7
10	0.22	0.05	ตัดทิ้ง	-
11	0.78	0.40	ใช้ได้	ข้อที่ 8
12	0.44	0.55	ใช้ได้	ข้อที่ 9
ความสามารถคาดคะเนเรื่องราว				
13	0.22	0.05	ตัดทิ้ง	-
14	0.33	0.30	ใช้ได้	ข้อที่ 10
15	0.67	0.60	ใช้ได้	ข้อที่ 11
16	0.22	0.50	ใช้ได้	-
ความสามารถสรุปความ				
17	0.44	0.55	ใช้ได้	ข้อที่ 12
18	0.33	0.30	ใช้ได้	ข้อที่ 13
19	0.56	0.35	ใช้ได้	ข้อที่ 14
20	0.44	-0.35	ตัดทิ้ง	-
ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน				
21	0.33	0.30	ใช้ได้	ข้อที่ 15
22	0.56	0.35	ใช้ได้	ข้อที่ 16
23	0.11	0.25	ตัดทิ้ง	-
24	0.33	0.30	ใช้ได้	ข้อที่ 17

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพข้อสอบ	ข้อสอบที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
ความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ				
25	0.67	0.60	ใช้ได้	ข้อที่ 18
26	0.11	0.25	ตัดทิ้ง	-
27	0.44	0.55	ใช้ได้	ข้อที่ 19
28	0.56	0.35	ใช้ได้	-
29	0.44	0.55	ใช้ได้	ข้อที่ 20

ผลการวิเคราะห์ข้อสอบ

p	min	0.33
	max	0.78
r	min	0.30
	max	0.75
KR-20 Reliability = 0.86		

จากตาราง 13 พบว่า มีข้อสอบทั้งหมด จำนวน 29 ข้อ โดยข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.20–0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 24 ข้อ และข้อสอบที่ถูกตัดทิ้ง จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10, 13, 20, 23 และ 26 เนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์ค่าความยากหรือค่าอำนาจจำแนก ดังนั้น แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 24 ข้อ ผู้วิจัยเลือกข้อสอบข้อที่ดีที่สุดมาใช้ จำนวน 20 ข้อ ทั้งนี้ ข้อสอบ 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 8, 16 และ 28 ไม่ใช้ เพราะเป็นข้อที่ค่อนข้างยากหรือยากเกินนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อนออกจากกันได้ดีพอสมควร (สุวิมล ติรกีภานนท์, 2551) แต่เมื่อเปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้เดียวกันข้อที่เลือกใช้จะมีค่าความยากหรือค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้และมีคุณภาพมากกว่า ดังนั้น แบบทดสอบทั้งฉบับ (20 ข้อ) มีค่าความเที่ยง (KR-20) เท่ากับ 0.86

เมื่อพิจารณาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย ความสามารถจับใจความสำคัญและระบุประเด็นปัญหา 3 ข้อ ความสามารถวิเคราะห์และแยกแยะ 3 ข้อ ความสามารถตีความ 3 ข้อ ความสามารถคาดคะเนเรื่องราว 2 ข้อ ความสามารถสรุปความ 3 ข้อ ความสามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน 3 ข้อ และความสามารถประเมินค่าและความน่าเชื่อถือ 3 ข้อ พบว่า มีค่าความยาก อยู่ในระดับ 0.33–0.78 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ในระดับ 0.30–0.75 ซึ่งจะนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชา ท23101 ภาษาไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดเรื่อง เห็นแก่ลูก

เรื่อง อ่านจับใจความตำนาน

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด ม.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณกรรมและวรรณคดี อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด ม.3/1 สรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นในระดับที่ยากขึ้น

2. สาระสำคัญ

จับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาสาระสำคัญ ซึ่งผู้อ่านต้องตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และประเด็นปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราว

สรุปความ เป็นการแปลความเหตุการณ์จากเรื่องราว จากนั้นย่อเรื่องราวให้มีลักษณะสั้น กระชับ มีใจความสมบูรณ์ แล้วได้เป็นข้อสรุป และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้ (Knowledge)

ตำนาน เรื่อง ลานนางคอย

3.2 ด้านทักษะ (Practice)

3.2.1 ความสามารถจับใจความสำคัญ

3.2.2 ความสามารถสรุปความ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 นักเรียนจับใจความสำคัญจากตำนานลานนางคอยได้

4.2 นักเรียนสรุปความจากตำนานลานนางคอยได้

5. สมรรถนะสำคัญ

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 5.2 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ความมุ่งมั่นในการทำงาน
- 6.2 ใฝ่เรียนรู้

7. ชิ้นงาน ภาระงาน

ใบงาน เรื่อง จับใจความสำคัญตำนานลานนางคอย

8. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้

- 8.1 คลิปวิดีโอ เรื่อง ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน
- 8.2 รูปภาพตำนานลานนางคอย จาก Facebook Chewin Malipunte
- 8.3 รูปภาพเทคนิคตั้งคำถาม 5W1H จาก www.istockphoto.com
- 8.4 บทอ่าน เรื่อง ลานนางคอย
- 8.5 ใบความรู้ เรื่อง การตั้งคำถามเชิงเหตุผล
- 8.6 กระดาษ A4

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้
1. กระตุ้นให้นักคิด (20 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถเก่ง ปานกลาง อ่อน ออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน 2. ครูแนะนำชื่อเรื่อง ผู้แต่ง สถานที่ตั้ง และครูเล่าโครงเรื่องคร่าว ๆ เพื่อให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับตำนานความรักกับการรอดอย <ol style="list-style-type: none"> 3. นักเรียนชมคลิปวิดีโอ “ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน” 4. ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับตำนานคอยนางนอน และเหตุการณ์ 13 ชีวิตหมู่ป่าติดถ้ำหลวง

ขั้นตอนการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้
	<p>5. ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดเชื่อมโยงตำนานหรือเรื่องเล่าในจังหวัดแพร่ ซึ่งมีเรื่องราวและข้อคิดคล้ายกับวิดีโอที่ได้รับชมโดยใช้คำถามว่า “จังหวัดแพร่มีตำนานหรือเรื่องเล่าอะไรบ้างที่มีเรื่องราวและข้อคิดคล้ายกับคลิปวิดีโอที่ได้รับชม”</p>
<p>2. สืบรวจ (5 นาที)</p>	<p>6. ครูแจกบทอ่านตำนานลานนางคอย</p> <p>7. นักเรียนแต่ละคนสำรวจชื่อเรื่อง คำสำคัญ คำที่มีการเน้นรูปภาพ ปัญหาของเรื่องหรือประเด็นที่น่าสนใจที่ปรากฏในตำนานลานนางคอย ภายในเวลา 2-3 นาที</p>
<p>3. ตอบสนอง (60 นาที)</p> <p>3.1 ตั้งคำถาม</p>	<p>8. ครูกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันคิดตั้งคำถาม โดยนำรูปภาพเทคนิคตั้งคำถาม 5W1H ได้แก่ What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไหร่) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร) มาให้นักเรียนประยุกต์ใช้ตั้งคำถามกับรูปภาพในบทอ่านตำนานลานนางคอย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ</p> <div data-bbox="715 1099 1295 1429" style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>9. ครูอธิบายว่า การตั้งคำถามที่ดีต้องเป็นคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยใช้ใบความรู้เรื่อง การตั้งคำถามเชิงเหตุผล</p> <div data-bbox="863 1592 1161 1989" style="text-align: center;"> </div>

ขั้นตอนการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้
	<p>10. นักเรียนทำกิจกรรม “ตอบสนองตำนานนางคอย” โดยครูชี้แจงรายละเอียดการทำกิจกรรมดังนี้</p> <p>1) แต่ละกลุ่มจะได้กระดาษ A4 กลุ่มละ 1 ชุด (1 ชุด มี 3 แผ่น) ประกอบด้วย แผ่นที่ 1 คำถาม กลุ่มที่.... แผ่นที่ 2 คาคคเนคำตอบ และแผ่นที่ 3 อภิปรายคำตอบ ดังรูปภาพ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: 200px; height: 60px; text-align: center; background-color: #d9e1f2;">คำถาม กลุ่มที่....</div> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: 200px; height: 60px; text-align: center; background-color: #d9e1f2;">คาคคเนคำตอบ</div> </div> <div style="border: 1px solid gray; padding: 5px; width: 200px; height: 60px; text-align: center; background-color: #d9e1f2; margin: 10px auto;">อภิปรายคำตอบ</div> <p>2) ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำถามและคำตอบลงในกระดาษที่ได้รับแล้วนำไปติดกระดาน</p> <p>11. ครูแจกกระดาษแผ่นที่ 1 คำถาม กลุ่มที่....</p> <p>12. แต่ละกลุ่มตั้งคำถามที่อยู่ในชั้นของการวิเคราะห์สังเคราะห์ประเมินค่า กลุ่มละ 1 คำถาม โดยนำหลักการที่ครูอธิบายมาใช้ในการตั้งคำถาม เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นางอรัญญินีนีสัยอย่างไร 2) นิทานนางคอยสะท้อนข้อคิดอะไร 3) พ่อของนางอรัญญินีนีสัยอย่างไร 4) ทำไมนางอรัญญินีนีและชายคนรักจึงหลบหนี 5) เพราะเหตุใดนางอรัญญินีนีจึงให้ชายคนรักหนีไป <p>แต่ละกลุ่มบันทึกคำตอบลงกระดาษแผ่นที่ 1</p> <p>13. แต่ละกลุ่มนำกระดาษแผ่นที่ 1 ติดบนกระดาน และร่วมกันตรวจสอบคำถามว่าซ้ำกลุ่มอื่นหรือไม่ หากมีคำถามซ้ำ กลุ่มที่ซ้ำต้องคิดคำถามขึ้นใหม่</p>
3.2 คาคคเน	<p>14. ครูแจกกระดาษแผ่นที่ 2 คาคคเนคำตอบ พร้อมอธิบายว่า “คำตอบจากการคาคคเนคำตอบ” คือ คำตอบที่นักเรียนคาคคเนไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผลและมีความเป็นไปได้</p>

ขั้นตอนการสอน	กิจกรรมการเรียนรู้
	<p>15. แต่ละกลุ่มคาดคะเนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ โดยร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นไปได้มากที่สุด</p> <p>16. แต่ละกลุ่มบันทึกคำตอบลงกระดาษแผ่นที่ 2 แล้วนำไปติดกระดาน</p>
3.3 อ่านเนื้อเรื่อง	<p>17. ครูแจกบทอ่านตำนานลานนางคอย</p> <p>18. นักเรียนแต่ละคนอ่านเนื้อเรื่องตำนานลานนางคอยอย่างละเอียดภายในเวลา 15-20 นาที</p> <p>19. นำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเพิ่มเติมหรือปรับปรุงคำตอบ</p>
3.4 นำเสนอคำตอบ	<p>20. ครูแจกกระดาษแผ่นที่ 3 อภิปรายคำตอบ พร้อมอธิบายว่า “คำตอบจากการอภิปราย” คือ คำตอบที่ดีที่สุดของกลุ่มที่ผ่านการคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน</p> <p>21. นักเรียนแต่ละคนนำเสนอคำตอบของคำถาม แล้วร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติม เพื่อสรุปคำตอบที่ถูกต้องที่สุดของกลุ่ม</p> <p>22. แต่ละกลุ่มบันทึกคำตอบลงกระดาษแผ่นที่ 3 แล้วนำไปติดกระดาน</p> <p>23. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาผลงานของนักเรียนบนกระดานดังรูปภาพ</p> <p style="text-align: center;">วัน..... ที่..... เดือน..... พ.ศ.2566</p> <div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 1.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 2.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 3.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 4.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 5.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 6.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 7.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 8.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 9.</div> <div style="border: 1px solid black; width: 50px; height: 30px; margin: 5px;">ชื่อกลุ่มที่ 10.</div> </div>
4. สรุปและประเมินผล (35 นาที)	<p>24. นักเรียนแต่ละคนทำใบงาน เรื่อง จับใจความสำคัญตำนานลานนางคอย และให้ตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>25. ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาผลงานของนักเรียน</p> <p>26. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องราวและความรู้ที่ได้รับจากตำนานลานนางคอย</p>

10. การวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
จุดประสงค์การเรียนรู้			
1. นักเรียนจับใจความสำคัญจากตำนานลานนางคอยได้	ตรวจใบงาน เรื่อง จับใจความสำคัญ ตำนานลานนางคอย	แบบประเมินใบงาน เรื่อง จับใจความสำคัญ ตำนานลานนางคอย	ผ่านเกณฑ์ระดับ ดีขึ้นไป
2. นักเรียนสรุปความจากตำนานลานนางคอยได้	ตรวจใบงาน เรื่อง จับใจความสำคัญ ตำนานลานนางคอย	แบบประเมินใบงาน เรื่อง จับใจความสำคัญ ตำนานลานนางคอย	ผ่านเกณฑ์ระดับ ดีขึ้นไป
สมรรถนะสำคัญ			
3. ความสามารถในการสื่อสาร	สังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมกลุ่ม “ตอบสนองตำนานลานนางคอย”	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ	ผ่านเกณฑ์ระดับ ดีขึ้นไป
4. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	สังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมกลุ่ม “ตอบสนองตำนานลานนางคอย”	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ	ผ่านเกณฑ์ระดับ ดีขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์			
5. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมความมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์ระดับ ดีขึ้นไป
6. ใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์ระดับ ดีขึ้นไป

11. บันทึกหลังสอน

11.1 ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11.2 ปัญหา/สิ่งที่พัฒนา

.....

.....

.....

11.3 แนวทางแก้ปัญหา/แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวนัทธ์ชนัน แก้วดวงใจ)

ใบงาน เรื่อง จับใจความสำคัญตำนานนางคอย

1. จับใจความสำคัญตำนานนางคอย คำชี้แจง: ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง	
ใคร
ทำอะไร
ที่ไหน
เมื่อไร
อย่างไร
ปัญหาที่เกิดขึ้น
2. สรุปความตำนานนางคอย คำชี้แจง: นำคำตอบจากข้อ 1 มาเรียบเรียงเป็นข้อความให้มีลักษณะสั้น กระชับ มีใจความสมบูรณ์จนเป็นข้อสรุป และบอกข้อคิดหรือประโยชน์ที่ได้จากเรื่อง	
สรุปความ
ข้อคิดหรือประโยชน์

การประเมินใบงาน

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
จับใจความสำคัญ	<p>ตอบคำถามต่อไปนี้ถูกต้องทั้ง 6 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใคร บอกตัวละคร 2. ทำอะไร บอกการกระทำหลักในเรื่อง 3. ที่ไหน บอกสถานที่ 4. เมื่อไร บอกช่วงเวลา 5. อย่างไร ขยายความจากการกระทำ 6. บอกปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดเรื่องราว 	<p>ตอบคำถามต่อไปนี้ถูกต้อง 4-5 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใคร บอกตัวละคร 2. ทำอะไร บอกการกระทำหลักในเรื่อง 3. ที่ไหน บอกสถานที่ 4. เมื่อไร บอกช่วงเวลา 5. อย่างไร ขยายความจากการกระทำ 6. บอกปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดเรื่องราว 	<p>ตอบคำถามต่อไปนี้ถูกต้อง 2-3 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใคร บอกตัวละคร 2. ทำอะไร บอกการกระทำหลักในเรื่อง 3. ที่ไหน บอกสถานที่ 4. เมื่อไร บอกช่วงเวลา 5. อย่างไร ขยายความจากการกระทำ 6. บอกปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดเรื่องราว 	<p>ตอบคำถามต่อไปนี้ถูกต้อง 1 ข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ใคร บอกตัวละคร 2. ทำอะไร บอกการกระทำหลักในเรื่อง 3. ที่ไหน บอกสถานที่ 4. เมื่อไร บอกช่วงเวลา 5. อย่างไร ขยายความจากการกระทำ 6. บอกปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดเรื่องราว
สรุปความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เขียนเรียบเรียงใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราว ในประโยคครบ 6 ประเด็น 2. เขียนสรุปคลุมเรื่องทั้งหมดและสันกระชับไม่เกิน 3 บรรทัด 3. มีใจความสมบูรณ์เข้าใจง่าย 4. บอกข้อคิดที่ได้สอดคล้องกับเรื่องราว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เขียนเรียบเรียงใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราว ในประโยคอย่างน้อย 5 ประเด็น 2. เขียนสรุปคลุมเรื่องทั้งหมดและสันกระชับไม่เกิน 3 บรรทัด 3. มีใจความสมบูรณ์เข้าใจง่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เขียนเรียบเรียงใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราว ในประโยคอย่างน้อย 4 ประเด็น 2. เขียนสรุปคลุมเรื่องทั้งหมดและสันกระชับไม่เกิน 3 บรรทัด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เขียนเรียบเรียงใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และปัญหาที่เป็นสาเหตุให้เกิดเรื่องราว ในประโยคอย่างน้อย 3 ประเด็น

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
ช่วงคะแนน	7-8 คะแนน	5-6 คะแนน	3-4 คะแนน	1-2 คะแนน

เกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

การประเมินสมรรถนะสำคัญ

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
ความสามารถในการสื่อสาร	1. ฟัง หรือดู ตามที่กำหนดได้อย่างสมเหตุสมผล 2. พุฒถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ หรือทัศนะของตนเองจากเรื่องที่อ่าน 3. ตัดสินใจเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลของผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล	1. ฟัง หรือดู ตามที่กำหนดได้อย่างสมเหตุสมผล 2. พุฒถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ หรือทัศนะของตนเองจากเรื่องที่อ่าน	1. ฟัง หรือดู ตามที่กำหนดได้อย่างสมเหตุสมผล
ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	คิดแบบองค์รวม รอบด้าน มีเหตุผลเชิงตรรกะ ตัดสินใจเลือกบนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยใช้เกณฑ์ที่ถูกต้องเหมาะสมต่อตนเอง และสังคม	คิดแบบองค์รวม รอบด้าน มีเหตุผลเชิงตรรกะ ตัดสินใจเลือกบนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยใช้เกณฑ์ที่ถูกต้องเหมาะสมต่อตนเอง	คิดแบบองค์รวม รอบด้าน มีเหตุผลเชิงตรรกะ ตัดสินใจเลือกบนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยใช้เกณฑ์ที่ถูกต้องได้

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	3 (ดีมาก)	2 (ดี)	1 (พอใช้)
ช่วงคะแนน	5-6 คะแนน	3-4 คะแนน	1-2 คะแนน

เกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	1. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ 2. เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	1. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ 2. เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
ใฝ่เรียนรู้	1. ตั้งใจเรียน 2. สนใจเข้าร่วมกระตือรือร้นในการเรียนรู้ 3. เพียรพยายามในการหาความรู้เพิ่มเติม	1. ตั้งใจเรียน 2. สนใจเข้าร่วมกระตือรือร้นในการเรียนรู้	1. ตั้งใจเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	3 (ดีมาก)	2 (ดี)	1 (พอใช้)
ช่วงคะแนน	5-6 คะแนน	3-4 คะแนน	1-2 คะแนน

เกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

ครั้นอาณาจักรแสนหวิงเจริญรุ่งเรือง เจ้าผู้ครองนครมีราชธิดาผู้สรีระงามดงามมากนามว่า นางอรัญญณี วันหนึ่งนางเสด็จประพาสโดยเรือพระที่นั่งเกิดมีพายุใหญ่พัดกระหน่ำมา ทำให้เรือพระที่นั่งพลิกคว่ำนางอรัญญณีพลัดตกลงในน้ำ ฝิพายหนุ่มคนหนึ่งได้กระโดดลงไปช่วยชีวิตนางไว้ได้ ตั้งแต่นั้นมาทั้งสองคนก็ได้ลอบติดต่อกันโดยปิดบังไม่ให้พระราชบิดาของนางล่วงรู้ ตั้งคำประพันธ์

อรัญญณีสตรีผู้สูงศักดิ์ กับชายรักต่างชนชั้นพากันหนี
ด้วยทำผิดจากราชประเพณี จึงหลบหนีเข้าพนาป่าดงดอน
พระบิดาบัญชาสาหัสชีวิต ทิวถิ่นทิศแดนดินถิ่น **สิงขร**
ต้องทนทุกข์ทรมานที่แรมรอน อยู่กินนอนชอกซอนซ่อนชมชาน

จนนางอรัญญณีตั้งครภักขึ้น พระราชบิดาของนางกริ้วมาก สั่งให้โยยนาง และกักขังไว้ แต่คนรักของนางก็ได้ลอบเข้าไปหาถึงในที่คุมขัง และพานาง หลบหนีไป เมื่อเจ้าครองนครทรงทราบก็สั่งให้ทหารออกติดตามคนทั้งสอง ทหารขี่ม้าทัน ทั้งสองคนที่ชอกเขาแห่งหนึ่ง และยิงธนูไปหมายจะเอาชีวิต ชายหนุ่ม แต่ธนูพลาดไปถูกนางอรัญญณีได้รับบาดเจ็บสาหัส สามีนาง จึงพานางเข้าไปหลบซ่อนอยู่ในถ้ำ

นางอรัญญณีรู้ว่า คงไม่รอดชีวิต จึงขอร้องให้สามีนีเอาตัวรอด โดยให้สัญญาว่า จะรออยู่ที่ถ้ำแห่งนี้ตลอดไป ชายหนุ่มจึงจำใจต้องจากไปตามคำขอร้องของนาง ส่วนนางอรัญญณีก็นั่งมองดูสามีนีควมมาหนีห่างไปจนลับตา และสิ้นใจตายอยู่ในถ้ำแห่งนั้น ลานที่นางนั่งดูสามีนีควมมาหนีห่างไปนั้น ต่อมาเรียกว่า "ลานนางคอย" ส่วนถ้ำแห่งนั้นก็ได้อชื่อว่า "ถ้ำผานางคอย" ตั้งคำประพันธ์

SCAN ME

นานเพียงใดแล้วหนอนางรอถ้ำ นับเวลาเดือนปีที่คอยหาย
ยังมั่นคงจงรักอยู่ไม่รู้คลาย ไม่แค้นหน่ายโหยหาด้วยอาลัย
เปี่ยมความหวังกำลังใจไม่เหือดแห้ง ไม่ลดแสงลิมฝันไม่หวั่นไหว
รักสามีสันปรีดิ์หองใจ แสนยิ่งใหญ่กว่าสิ่งใดไหนเปรียบปาน
อ้อมลูกน้อยคอยหาหน้าปากถ้ำ อยู่ประจำจนประจักษ์เป็นหลักฐาน
กลายเป็นหินในถ้ำตามตำนาน เรียกเล่าขานกันว่าผานางคอย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
คำชี้แจง:

1. แบบทดสอบฉบับนี้ใช้ทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
2. ให้นักเรียนอ่านคำถามและคำตอบอย่างละเอียดแล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
3. ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 60 นาที

1. ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้

“ปู่กระสันถึงโกไฟรพฤกษ์ ปู่รำลึกถึงโกไก่ก็มา บรู๊ก็คณาก็ห่ม ปู่เลือกโกด้วงามทรงทราวมวยทราวมแรง ร้อยแสงแดงพราย ขนเขียวลายยับ.....ปู่ก็ใช้ผีสิงแก่โก ไก่แก้วไซร์ บ่มีกลัว ชุกผกหัวองอาจ”

(วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 1, 2559)

- ก. ปู่เจ้าสมิงพรายเลือกโกป่าที่มีความสวยงามที่สุดแล้วลงอาคมกำกับโกด้วงนั้น
- ข. ปู่เจ้าสมิงพรายบรรจงคัดเลือกโกป่าที่มีความสวยงามที่สุดในป่านั้น ชื่อว่า ไก่แก้ว
- ค. ปู่เจ้าสมิงพรายบรรจงเลือกโกป่าที่มีความสวยงามที่สุดตัวหนึ่งในบรรดาโกป่าอาคมกำกับโกแก้ว
- ง. ปู่เจ้าสมิงพรายบรรจงคัดเลือกโกป่าที่มีความสวยงามที่สุดตัวหนึ่งในบรรดาโกป่าทั้งหมดในป่านั้น แล้วลงอาคมกำกับโกแก้ว

2. ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้

การใช้โกทำนายหรือเสี่ยงทาย ผู้ที่มีความรู้เช่นนี้จะใช้โกทำนายโชคชะตาในอนาคตมีที่มาจากการใช้โกตรวจสอบความอุดมสมบูรณ์ของภูมิภาคหรือพื้นที่ที่จะใช้เพาะปลูกพืชที่มีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด วิธีการตรวจสอบอย่างหนึ่งก็คือ จับโกมาพิจารณาดูว่าอ้วนท้วนหรือเปราะบาง มีโพรงมากหรือน้อย ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะให้คำตอบเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของภูมิภาคใด เพื่อพิจารณาต่อไปว่าควรจะอาศัยอยู่หรือไม่ ต่อมาการหักขาโกตรวจสอบโพรงกระดูกก็กลายเป็นวิชาโหราศาสตร์และใช้ในการทำนายเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งโชคชะตา

(สารนาถ, 2497)

- ก. การทำนายหรือเสี่ยงทายโดยใช้ไก่
- ข. การใช้ไก่ตรวจดูความอุดมสมบูรณ์
- ค. การใช้ไก่เพื่อเสี่ยงทายโชคชะตาในอนาคต
- ง. การทำนายด้วยการดูโพรงจากกระดูกขาไก่

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 3-4

การแห่ระเบิดของชาวอำเภอคลองมีผลพวงจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จากระเบิดที่สร้างความเสียหายกลับกลายมาเป็น “ระฆัง” ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งคุณงามความดีทางพระพุทธศาสนาที่ใช้เป็นสัญญาณเตือนเวลาในการประกอบพิธีกรรมของพระสงฆ์ เนื่องจากวัดเป็นที่ชุมนุมพบปะกันของประชาชนหรือเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการบำเพ็ญบุญต่าง ๆ จึงเกิดความคิดให้มีเครื่องส่งสัญญาณบอกข่าว ทางบ้านเมืองนิยมใช้ “กลอง” ส่วนวัดใช้ “ระฆัง” เป็นสัญญาณบอกข่าว ระฆังจึงเป็นถาวรวัตถุเป็นเครื่องมือในการประกาศพระศาสนา เป็นยอดมหากุศลอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้บุคคลที่รวมเป็นเจ้าภาพสร้างมีชื่อเสียงมีคนนับหน้าถือตาทั้งในชาตินี้และชาติหน้าเป็นที่รักแก่มนุษย์และเทวดาทั้งหลาย

(เกรียงศักดิ์ พงษ์คำ และคณะ, เมืองแพร่หาใช้แค่แห่ระเบิด)

3. ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความข้างต้น

- ก. ระฆังใช้ในการประกอบกิจของสงฆ์
- ข. ระฆังถือเป็นสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา
- ค. การถวายระฆังทำให้เป็นคนมีเกียรติยศชื่อเสียงโด่งดัง ประดุจเสียงระฆัง
- ง. ระฆังเป็นสัญญาณเพื่อทำให้กิจวัตรต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสงฆ์และชาวบ้านสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

4. ข้อใด ไม่ สอดคล้องกับข้อความข้างต้น

- ก. ข้อความข้างต้นมุ่งเสนอข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน
- ข. ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นถึงความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวอำเภอคลอง
- ค. ผู้เขียนนำเสนอข้อมูลในลักษณะของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนอย่างดี
- ง. งานเขียนประโยชน์แก่ผู้อ่านและน่าเชื่อถือ เพราะมีการอ้างอิงข้อมูลหลักฐาน โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. ข้อความตอนใด ไม่ใช่ ข้อคิดเห็น

1) ในท่ามกลางกระแสการล้อเลียนและกล่าวติตลกกว่า “ชาวแพร่แห่ระเบิด” ในอดีตนั้น ปัจจุบันเมื่อมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดแพร่ 2) กลับทำให้ค้นพบสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดแพร่ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะต้นตอและจุดเริ่มต้นของคำวลีที่ถูกนำไปล้อเลียนชาวแพร่ว่า 3) ชาวแพร่แห่ระเบิดนั้นกลับกลายเป็นสิ่งที่สร้างความภูมิใจให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ที่ต่างกลับยกย่องเชิดชูบรรพบุรุษที่สามารถนำเอาสิ่งที่น่าสนใจนำมาทำลายล้าง 4) สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของคนและสัตว์ นำมาแปรสภาพให้กลายเป็นสิ่งที่เป็นมงคลในทางพระพุทธศาสนา คือ การนำเอาระเบิดมาทำเป็นระฆัง

(เกรียงศักดิ์ ฟองคำ และคณะ, เมืองแพร่หาใช่แค่แห่ระเบิด)

ก. ตอนที่ 1)

ข. ตอนที่ 2)

ค. ตอนที่ 3)

ง. ตอนที่ 4)

6. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดคือจุดประสงค์ของผู้เขียน

ชาวล้านนาจุดผางประทีป เพื่อเป็นพุทธบูชาพระเจ้าห้าพระองค์ตามตำนานแมกกาเผือก และจุดบูชาเพื่อตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ ชาวล้านนาจึงนิยมจุดผางประทีปบูชา เพื่อสักการะต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น ประตูบ้าน บ่อน้ำ ยุงข้าว เต้าไฟ ฯลฯ นอกจากนี้ ยังเป็นการบูชาแสงสว่าง เชื่อว่าจะทำให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีแสงสว่างนำทางชีวิตให้ชีวิตช่วงชัชวาลตั้งแสงจากผางประทีป

(“ผางประทีป” ความเชื่อชาวล้านนาในประเพณีเชียงใหม่, www.CM108.com)

ก. อธิบายที่มาของประเพณีเชียงใหม่

ข. บอกจุดประสงค์ของการจุดผางประทีป

ค. อธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ง. เสนอแนะให้จุดผางประทีปในช่วงประเพณีเชียงใหม่

7. คำว่า “สลาเหิน” มีความหมายตรงกับข้อใด

ปู่เจ้าสมิงพรายส่งสลาเหินไปปะปนกับหมากเสวย เมื่อพระลอหยิบเคี้ยวกิน แรงมนตร์ก็ซาบซ่านเข้าไปในใจพระลอ ทวีความหลงใหลพระเพื่อนพระแพงถึงขีดสุด

(วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 1, 2559)

ก. พลุ

ข. พลุบิน

ค. หมาก

ง. หมากบิน

8. จากนิทาน “แม่สัตว์ทั้งห้าของคนที่เก็บมาเลี้ยง” ต่อไปนี้เปรียบได้กับข้อใด

วันหนึ่งขณะที่แม่กาออกไปหาอาหารได้เกิดพายุ ทำให้ไข่อังหาฟองของแม่กาเฝือกถูกพัดตกจากรังไหลไปตามแม่น้ำ มีแม่ไก่ แม่นาค แม่เต่า แม่โค และแม่ราชสีห์เก็บไปเลี้ยง เมื่อไข่อังหาฟองฟักออกมาเป็นมนุษย์เพศชายและได้บวชเป็นฤๅษีทั้งห้าองค์ เมื่อฤๅษีทั้งห้าได้พบกัน จึงได้ถามถึงมารดาของแต่ละองค์ แต่ละองค์ก็ตอบว่า “แม่สัตว์ทั้งห้าของคนที่เก็บมาเลี้ยง”

ก. ผู้ที่เสียสละ

ข. ผู้ที่มีพระคุณ

ค. ผู้ที่มีอำนาจวาสนา

ง. ผู้ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม

9. ข้อใดมีความหมายโดยนัยสอดคล้องที่จะเติมในช่องว่างที่กำหนดให้

คำล้อเลียนที่มักจะกล่าวติดตลกว่า เมืองแพร์แห่ระเบิด เป็นคำที่สื่อความหมายในแง่ลบว่าชาวแพร์นั้นนำเอาระเบิดมาแห่เป็นขบวนจนเกิดการระเบิดขึ้นทำให้ได้รับบาดเจ็บล้มตาย แต่แท้จริงนั้น.....

ก. รื้ออย่างเบ็ด

ข. ฤๅษีแปลงสาร

ค. กลับหน้ามือเป็นหลังมือ

ง. ปลาหมอตายเพราะปาก

10. จากเหตุการณ์ นางอรุณญาติและสามีพากันเข้าไปหลบซ่อนอยู่ในถ้ำเพื่อหนีทหาร เหตุการณ์ต่อไปจะกล่าวถึงเรื่องใด

ก. ความรัก

ข. ความหวัง

ค. ความมีน้ำใจ

ง. ความเสียสละ

11. จงเรียงลำดับเหตุการณ์ต่อไปนี้

1. สงครามโลกครั้งที่ 2 มีการทิ้งระเบิดเพื่อหวังที่จะทำลายสะพานที่เป็นจุดขนส่งที่สำคัญซึ่งแฝงไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และความเชื่อในพระพุทธศาสนา

2. บรรพบุรุษได้ขุดเอาระเบิดที่มีขนาดเท่ากับถังแก๊สออกมา ซึ่งแสดงถึงความกล้าหาญ

3. การแห่ระเบิดของชาวอำเภอคลองในอดีต ปัจจุบันได้เป็นสัญลักษณ์แห่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และที่มาของฉายาเมืองแพร์

4. เพื่อนำระเบิดมาแปรสภาพให้กลายเป็นระฆัง สะท้อนให้เห็นถึงความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา

5. ในขณะเดียวกันชาวบ้านต่างให้การช่วยเหลือและรวมใจเคลื่อนย้ายและนำไปถวายวัด

ก. 3-1-2-5-4

ข. 3-1-5-4-2

ค. 1-2-5-4-3

ง. 1-5-4-2-3

12. เมื่อย่อความนิทานลานนางคอยแล้วจะได้ข้อความที่ครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมดได้ตามข้อใด
- นางอรุณญณีหนีไปกับชายรัก แล้วเข้าไปหลบซ่อนอยู่ในถ้ำ สุดท้ายสิ้นใจอยู่ในถ้ำ
 - นางอรุณญณีกับชายรักถูกทหารของพระบิดาไล่ล่าได้รับบาดเจ็บจึงเข้าไปหลบซ่อนตัวอยู่ในถ้ำ ในขณะที่ชายคนรักหนีนั้นกลับถูกยิงจนเสียชีวิต ส่วนนางอรุณญณีก็สิ้นใจตายอยู่ในถ้ำ
 - นางอรุณญณีหนีไปกับชายคนรักและได้รับบาดเจ็บจากการเดินทางล่าตามตัว จึงได้หลบซ่อนตัวอยู่ในถ้ำ ระหว่างที่ชายคนรักออกมาจากถ้ำกลับถูกยิงจนเสียชีวิต ส่วนนางอรุณญณีก็รออยู่ในถ้ำจนสิ้นใจตาย
 - นางอรุณญณีได้รับบาดเจ็บจากที่ถูกทหารล่าตามตัว ทั้งสองจึงไปหลบซ่อนตัวอยู่ในถ้ำ ชายคนรักออกจากถ้ำเพราะจะหาทางช่วยเหลือสุดท้ายถูกทหารยิงเสียชีวิต ส่วนนางอรุณญณีก็ได้แต่รอคอยจนสิ้นใจตายอยู่ในถ้ำ
13. ข้อใดเป็นข้อคิดที่ได้จากนิทานลานนางคอย
- ความรักเป็นสิ่งที่สวยงามเสมอ แม้บางครั้งอาจจะผิดที่ผิดเวลา
 - ผู้มีอำนาจมักใช้อำนาจเป็นใหญ่ เมื่อสั่งการสิ่งใดแล้วยอมเป็นเรื่องราวใหญ่โต
 - การมองเห็นความรักแต่แง่เดียว ทำให้คนเราไม่รู้จักเตรียมใจรับมือกับความทุกข์
 - คนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม หากประพฤดิชั่วยอมเป็นเรื่องราวใหญ่โต ไม่อาจปกปิดได้
14. ข้อความส่วนใดสามารถนำไปใช้เขียนย่อความได้
- ชาวบ้านช่วยกันขุดระเบิดและแห่ระเบิดด้าน
 - ผ่านหน้าบ้านผู้ใด ต่างก็เดินเข้ามาสมทบเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย
 - ชาวบ้านจำนวนหนึ่งที่บ้านอยู่ใกล้วัดได้นำซองกลองยาว จึง ฉาบออกมาต้อนรับขบวนแห่
 - เหมือนกับการต้อนรับขบวนกลุ่หรือผ้าป่า
 - แล้วแห่เข้าวัดทำการถวายลูกระเบิดให้เป็นสมบัติของวัดเพื่อใช้เป็นระฆัง
- ส่วนที่ 3 และ ส่วนที่ 4
 - ส่วนที่ 3 และ ส่วนที่ 5
 - ส่วนที่ 1 และ ส่วนที่ 4
 - ส่วนที่ 1 และ ส่วนที่ 5

15. หากเขียนแสดงความคิดเห็น “พระลอบตามไก่” ข้อใดเหมาะสมที่สุด

ก. พระลอบอาจไม่ได้หลงในความงามของไก่ แต่ต้องการจับไก่เพื่อเลี้ยงขายโชคชะตาในอนาคต

ข. พระลอบอาจไม่ได้หลงในความงามของไก่ แต่ต้องการจับไก่เพื่อพิจารณาโพรงกระดูกขาไก่ตามแบบอย่างการทำนายที่เชื่อกัน

ค. พระลอบอาจไม่ได้หลงในความงามของไก่ แต่เชื่อว่าไก่เป็นสัตว์ที่เทพส่งมาให้มนุษย์เพื่อบันดาลให้เกิดโชคลาภ

ง. พระลอบอาจไม่ได้หลงในความงามของไก่ แต่ต้องการจับไก่เพื่อพิจารณาโพรงกระดูกขาไก่และต้องการคำตอบการจากเลี้ยงขายไก่

16. หากเขียนแสดงความคิดเห็น “เมืองแพรวหาใช่แค่แห่ระเบิด” ข้อใดเหมาะสมที่สุด

ก. หลายคนยังเชื่อผิด ๆ ว่า คนแพรวนำเอาระเบิดมาแห่เป็นขบวนจนเกิดการระเบิดขึ้นทำให้ได้รับบาดเจ็บล้มตาย

ข. การนำระเบิดมาถวายเป็นพุทธบูชา เพื่อใช้เป็นระฆังนับเป็นมหากุศลอันยิ่งใหญ่ ผู้ใดทำควรได้รับการยกย่องและสรรเสริญยิ่งนัก

ค. หากไม่มีบรรพบุรุษเมืองแพรวแห่ระเบิด คงไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญ ดังนั้น เราทุกคนควรภาคภูมิใจและยกย่องคุณความดีบรรพบุรุษของเรา

ง. คนแพรวแห่ระเบิดไม่ใช่การกระทำที่ไม่รู้วาระเปิดมีอันตราย แต่เป็นการสะท้อนถึงภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของบรรพบุรุษที่เปลี่ยนระเบิดเป็นระฆัง ถือเป็น การสร้างบุญกุศลคุณงามความดีต่างหาก

17. จากเหตุการณ์ พระบิดาสั่งขังนางอรัญญนี เหตุเพราะลอบรักกับผีพายหนุ่มจนตั้งครรรค์ หากแสดงความคิดเห็นสะท้อนสถาบันครอบครัวในอดีตข้อใดเหมาะสมที่สุด

ก. สถาบันครอบครัวในอดีตสะท้อนถึงความไม่เสมอภาคระหว่างชายและหญิง

ข. สถาบันครอบครัวในอดีตมีลักษณะครอบครัวฝ่ายชายเป็นใหญ่ เป็นผู้นำ และมีอำนาจครอบงำฝ่ายหญิง

ค. ในอดีตสถาบันครอบครัวมีลักษณะพ่อเป็นใหญ่ (ชายเป็นใหญ่) พ่อสามารถกำหนดและชี้ชะตาครอบครัวได้ ปัญหาซึ่งตามมา คือ การใช้อำนาจครอบงำที่มากเกินไปของผู้ชายหรือพ่อ

ง. ในอดีตสถาบันครอบครัวมีลักษณะพ่อเป็นผู้นำครอบครัว (ชายเป็นใหญ่) มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ฝ่ายชายอยู่เหนือฝ่ายหญิง ซึ่งฝ่ายหญิงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบฝ่ายชาย

18. ข้อความต่อไปนี้ ปรากฏคุณค่าด้านใดชัดเจนที่สุด

1) ในท่ามกลางกระแสการล้อเลียนและกล่าวติดตลกว่า “ชาวแพร่แห่ระเบิด” ในอดีตนั้น ปัจจุบันเมื่อมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดแพร่ 2) กลับทำให้ค้นพบสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดแพร่ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะต้นตอและจุดเริ่มต้นของคำวลีที่ถูกนำไปล้อเลียนชาวแพร่ว่า 3) ชาวแพร่แห่ระเบิดนั้นกลับกลายเป็นสิ่งที่สร้างความภูมิใจให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ที่ต่างกลับยกย่องเชิดชูบรรพบุรุษที่สามารถนำเอาสิ่งที่น่าสนใจมาทำลายล้าง 4) สร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของคนและสัตว์นำมาแปรสภาพให้กลายเป็นสิ่งที่เป็นมงคลในทางพระพุทธศาสนา คือ การนำเอาระเบิดมาทำเป็นระฆัง

ก. ภูมิปัญญา	ข. ความกล้าหาญ
ค. ประวัติศาสตร์	ง. พิธีกรรม

19. บุคคลใดเป็นผู้มีวิจารณ์ญาณในการอ่านนิทานลานนางคอยมากที่สุด

- ต้นข้าวขอตั้งใจเรียนก่อนจะมีแฟน
- ต้นหนาวเลือกคบแฟนที่มีฐานะร่ำรวยเหมือนกัน
- ต้นหอมศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยเรียน
- ต้นน้ำคบหากับแฟนหนุ่ม แล้วตัดสินใจเปิดตัวแฟนหนุ่มให้พ่อแม่ได้รับทราบ

20. ข้อความต่อไปนี้ น่าเชื่อถือเพราะเหตุใด

บทบาทของตำนานพระเจ้าห้าพระองค์ในสังคมไทยพบว่ามี 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ 1) บทบาททางด้านประเพณีพิธีกรรม คือใช้ในการอธิบายที่มาของประเพณียี่เป็ง ประเพณีลอยกระทง ประเพณีได้ประทับ 2) บทบาททางด้านไสยศาสตร์ มีการใช้คาถาพระเจ้าห้าพระองค์เป็นคาถาสำคัญในการปลุกเสกและผูกเป็นคาถาอื่น ๆ หรือยันต์ต่าง ๆ รวมถึงมีอิทธิพลต่อการสร้างเครื่องรางของขลัง ทั้งพระเครื่อง ตะกรุด 3) บทบาททางด้านศิลปกรรม ซึ่งพบว่าทั้งจิตรกรรมฝาผนัง พระพุทธรูป และสถาปัตยกรรมสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันมีคติการสร้างเกี่ยวเนื่องกับตำนานพระเจ้าห้า 4) บทบาททางการเมืองการปกครอง ในอดีตมีการอ้างตัวเป็นพระศรีอารีย์ ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐ

(อนุชา พิมศักดิ์, โครงสร้างเนื้อหาและบทบาทในสังคมไทย)

ก. มีหลักฐานอ้างอิง	ข. ให้เหตุผลชัดเจน
ค. แสดงข้อเท็จจริงน่าสนใจ	ง. โน้มน้าวให้ผู้อ่านคิดโต้แย้ง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นัทรชนัน แก้วดวงใจ
วัน เดือน ปี เกิด	13 พฤษภาคม 2541
สถานที่เกิด	แพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2564 ศศ.บ.(ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	112 หมู่ 11 ตำบลหัวเมือง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ 54120
ผลงานตีพิมพ์	นัทรชนัน แก้วดวงใจ และวิภาวี ศิริลักษณ์. (อยู่ระหว่างตีพิมพ์). การส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐาน ร่วมกับกลวิธี SQP2RS. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 4(3).
รางวัลที่ได้รับ	-

